รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ
บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ("กลุ่มบริษัท") และงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ("บริษัท") ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวมและเฉพาะกิจการ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและเฉพาะกิจการ และงบกระแสเงินสดรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและเฉพาะกิจการ รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินรวมและเฉพาะกิจการข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

โดยมิได้เป็นการแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป ข้าพเจ้าขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 9 บริษัทย่อยของบริษัทได้ขายเงินลงทุนทั้งหมดในบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561 ทั้งนี้บริษัทได้จัดประเภทกำไรสุทธิของบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) เป็นกำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่ยกเลิกในงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การรับรู้รายได้จากการให้บริการ เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีจำนวนสัญญาบริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีข้อตกลงและเงื่อนไขในการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ การเกิดขึ้นจริง ความถูกต้องและความครบถ้วนของการรับรู้รายได้จากการให้บริการตามข้อตกลงและเงื่อนไขตามสัญญาบริการว่าเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีสำหรับการรับรู้รายได้และรายละเอียดของรายได้จากการให้บริการ ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.18 และข้อ 24 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบเงื่อนไขของสัญญาบริการและทดสอบการคำนวณรายได้และตรวจสอบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีสำหรับรายได้จากการให้บริการดังกล่าว - การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายได้จากการให้บริการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ เนื่องจากการพิจารณาเกี่ยวกับการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทนำมาใช้ในการประมาณค่าเผื่อการด้อยค่าดังกล่าว ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ การแสดงมูลค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการและค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการเป็นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีเรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ การด้อยค่า รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และรายละเอียดของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.9 ข้อ 3.10 ข้อ 3.13 ข้อ 12 และ ข้อ 13 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบหลักฐานประกอบการพิจารณาของผู้บริหารเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ - พิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีสำหรับการประเมินและทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองการประเมินมูลค่า (valuation model) และสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของบริษัทนำมาใช้ในการประเมินค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ - การทดสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกับเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง - ทดสอบความถูกต้องของการคำนวณค่าเผื่อการด้อยค่าของของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้าเป็นรายการที่ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มบริษัทในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ดังกล่าว ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทพิจารณาตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้และคาดการณ์เกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตของลูกหนี้การค้า ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือ การแสดงมูลค่าของลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีเรื่องค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ รายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.5 และข้อ 7 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบหลักฐานประกอบการพิจารณาของผู้บริหารเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ประเมินความเหมาะสมของวิธีการพิจารณาและข้อสมมติฐานที่สำคัญและข้อมูลที่ผู้บริหารของบริษัทนำมาใช้ในการพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ทดสอบการคำนวณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี ซึ่งข้าพเจ้าได้รับข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลอื่นดังกล่าว

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ คือการอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้า หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ โดยไม่พบว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ข้าพเจ้าต้องรายงาน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญ เมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาดเนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้สังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการภายในกลุ่มหรือกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าต้องสื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆที่สำคัญซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้และประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญมากที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว

ชวาลา เทียนประเสริฐกิจ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 4301
บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

กรุงเทพมหานคร
วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
สินทรัพย์					
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	2,830,234,585	1,960,770,857	1,719,753,567	683,765,774
เงินลงทุนชั่วคราว	6	4,227,209,793	3,407,069,423	3,834,155,421	3,436,461,878
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	7	1,851,432,896	1,666,859,482	2,571,027,795	1,957,412,837
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	42,699,114	90,824,861	88,525,483	190,369,034
ส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	485,724,816	244,591,079	525,724,816	244,591,079
สินค้าคงเหลือ	8	122,483,562	124,813,587	98,280,234	106,892,786
สินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน		96,384,799	62,645,724	96,384,799	62,645,724
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		22,520,023	93,203,229	19,786,409	25,951,957
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	9	-	1,837,189,239	-	-
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**9,678,689,588**	**9,487,967,481**	**8,953,638,524**	**6,708,091,069**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	1,457,174,448	1,712,137,550	1,467,174,448	1,752,137,549
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	10	-	-	1,502,621,824	1,674,859,190
เงินลงทุนในการร่วมค้า	10	1,444,282,683	1,356,700,860	1,444,282,683	1,356,700,860
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	12	4,814,703,118	7,859,316,266	4,771,240,586	7,794,040,539
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาต					
ให้ดำเนินการ	13	3,007,340,364	3,986,568,906	3,007,340,364	3,986,568,906
ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	13	13,614,935	15,632,576	13,614,935	15,632,576
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	13	325,027,926	427,047,889	240,374,560	333,565,036
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	14	1,117,018,424	775,824,882	992,281,352	704,853,399
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	15	344,227,641	317,997,744	326,404,118	298,977,826
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		**12,523,389,539**	**16,451,226,673**	**13,765,334,870**	**17,917,335,881**
รวมสินทรัพย์		**22,202,079,127**	**25,939,194,154**	**22,718,973,394**	**24,625,426,950**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	17	712,891,519	866,662,159	543,581,634	658,855,472
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	169,230	829,729	3,724,256	23,522,941
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนด					
ชำระภายในหนึ่งปี	16	2,673,841,281	421,788,460	2,695,841,281	421,788,460
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า		275,480,256	218,392,223	65,907,840	60,020,292
ผลประโยชน์ตอบแทนค้างจ่าย		258,340,350	263,344,848	258,340,350	263,344,848
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย		34,032,013	7,225,864	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	18	91,314,282	95,844,393	44,493,053	63,253,253
หนี้สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
ที่ถือไว้เพื่อขาย	9	-	1,055,257,237	-	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**4,046,068,931**	**2,929,344,913**	**3,611,888,414**	**1,490,785,266**
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว	16	4,349,010,715	7,024,628,257	4,352,010,715	7,061,628,257
เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ระยะยาว		225,042,120	226,645,680	225,042,120	226,645,680
หนี้สินสุทธิในบริษัทย่อย	10	-	-	980,026,152	576,045,267
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับ					
ผลประโยชน์พนักงาน	19	160,746,632	175,939,941	135,591,812	148,950,511
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	20	284,153,167	302,925,926	277,356,357	299,278,905
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		**5,018,952,634**	**7,730,139,804**	**5,970,027,156**	**8,312,548,620**
รวมหนี้สิน		**9,065,021,565**	**10,659,484,717**	**9,581,915,570**	**9,803,333,886**

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)					
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
ทุนเรือนหุ้น	21				
ทุนจดทะเบียน		5,499,884,200	5,499,884,200	5,499,884,200	5,499,884,200
ทุนที่ออกและชำระแล้ว		5,480,509,770	5,480,333,200	5,480,509,770	5,480,333,200
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	21	4,325,271,183	4,324,626,137	4,325,271,183	4,324,626,137
กำไรสะสม					
จัดสรรแล้ว					
ทุนสำรองตามกฎหมาย	22	549,988,420	549,988,420	549,988,420	549,988,420
ยังไม่ได้จัดสรร		2,936,698,328	4,201,676,132	2,936,698,328	4,201,676,132
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น		(155,409,877)	265,469,175	(155,409,877)	265,469,175
รวมส่วนของบริษัทใหญ่		**13,137,057,824**	**14,822,093,064**	**13,137,057,824**	**14,822,093,064**
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		(262)	457,616,373	-	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		**13,137,057,562**	**15,279,709,437**	**13,137,057,824**	**14,822,093,064**
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		**22,202,079,127**	**25,939,194,154**	**22,718,973,394**	**24,625,426,950**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
การดำเนินงานต่อเนื่อง	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
รายได้	4				
รายได้จากการขายและการให้บริการ	24	6,008,200,977	6,688,843,268	5,457,530,264	5,878,290,011
รายได้ค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		17,980,846	186,400	17,980,846	186,400
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		5,515,942	152,243,504	-	152,315,241
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	9	1,949,515,538	-	-	-
รายได้อื่น	25	192,303,277	387,141,296	225,186,039	253,622,355
รวมรายได้		**8,173,516,580**	**7,228,414,468**	**5,700,697,149**	**6,284,414,007**
ค่าใช้จ่าย	4				
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ		3,301,555,523	4,312,036,220	2,833,216,042	3,778,396,818
ต้นทุนค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		17,980,846	186,400	17,980,846	186,400
ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการ		917,473,311	978,521,346	917,473,311	978,521,346
ค่าใช้จ่ายในการขาย		97,842,549	105,906,051	62,937,377	99,321,380
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		1,362,031,738	1,515,011,381	964,284,842	848,276,646
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์		2,253,000,000	3,308,681,047	2,253,000,000	3,196,000,000
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร		56,957,789	63,129,812	56,589,817	62,764,012
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		-	-	3,658,714	-
ต้นทุนทางการเงิน		338,242,739	382,429,405	338,228,829	378,304,300
รวมค่าใช้จ่าย		**8,345,084,495**	**10,665,901,662**	**7,447,369,778**	**9,341,770,902**
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า		119,387,670	196,184,926	1,628,779,604	(263,785,847)
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง		**(52,180,245)**	**(3,241,302,268)**	**(117,893,025)**	**(3,321,142,742)**
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	28	269,216,801	454,566,970	334,929,581	534,407,444
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปีจากการดำเนินงานต่อเนื่อง		**217,036,556**	**(2,786,735,298)**	**217,036,556**	**(2,786,735,298)**
การดำเนินงานที่ยกเลิก					
กำไรสำหรับปีจากการดำเนินงานที่ยกเลิกสุทธิจากภาษี	9	29,649,253	325,660,831	12,508,799	136,958,006
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		**246,685,809**	**(2,461,074,467)**	**229,545,355**	**(2,649,777,292)**
การแบ่งปันกำไร (ขาดทุน)					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		229,545,355	(2,649,777,292)	229,545,355	(2,649,777,292)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของ					
การดำเนินงานต่อเนื่อง		-	-	-	-
การดำเนินงานที่ยกเลิก	11	17,140,454	188,702,825	-	-
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		**246,685,809**	**(2,461,074,467)**	**229,545,355**	**(2,649,777,292)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุน (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (บาท)	29				
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		0.21	(2.42)	0.21	(2.42)
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด		0.21	(2.42)	0.21	(2.42)
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น - การดำเนินงานต่อเนื่อง (บาท)	29				
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		0.20	(2.54)	0.20	(2.54)
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด		0.20	(2.54)	0.20	(2.54)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		**246,685,809**	**(2,461,074,467)**	**229,545,355**	**(2,649,777,292)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น					
รายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
(กำไร) ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัย					
สำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน		(4,949,366)	15,874,884	(4,949,366)	4,762,288
ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		931,481	(2,674,819)	931,481	(452,300)
		(4,017,885)	**13,200,065**	**(4,017,885)**	**4,309,988**
รายการที่อาจถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าหน่วยงาน					
ในต่างประเทศ		(61,929,642)	(288,274,898)	(61,929,642)	(288,274,898)
การเปลี่ยนแปลงผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	9	(350,970,688)	(17)	(350,970,688)	(17)
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย					
ส่วนที่โอนไปกำไรหรือขาดทุน		(1,481,089)	(1,564,964)	(1,481,089)	(1,564,964)
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย		(12,182,265)	5,996,514	(12,182,265)	5,996,514
ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		2,732,671	(886,310)	2,732,671	(886,310)
		(423,831,013)	(284,729,675)	(423,831,013)	(284,729,675)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี - สุทธิจากภาษี		**(427,848,898)**	**(271,529,610)**	**(427,848,898)**	**(280,419,687)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**(181,163,089)**	**(2,732,604,077)**	**(198,303,543)**	**(2,930,196,979)**
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		(198,303,543)	(2,930,196,979)	(198,303,543)	(2,930,196,979)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		17,140,454	197,592,902	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**(181,163,089)**	**(2,732,604,077)**	**(198,303,543)**	**(2,930,196,979)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม											
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของบริษัทใหญ่	ส่วนของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560													
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2560		**5,479,969,700**	**4,305,387,362**	**549,988,420**	**7,614,333,524**	**21,520,987**	**328,844,656**	**210,628,179**	**(1,066,722)**	**559,927,100**	**18,509,606,106**	**411,566,054**	**18,921,172,160**
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น													
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	21	363,500	19,238,775	-	-	(19,602,275)	-	-	-	(19,602,275)	-	-	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	21	-	-	-	-	9,874,025	-	-	-	9,874,025	9,874,025	-	9,874,025
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	30	-	-	-	(767,190,088)	-	-	-	-	-	(767,190,088)	(151,542,583)	(918,732,671)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		**363,500**	**19,238,775**	**-**	**(767,190,088)**	**(9,728,250)**	**-**	**-**	**-**	**(9,728,250)**	**(757,316,063)**	**(151,542,583)**	**(908,858,646)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี													
กำไร	29	-	-	-	(2,649,777,292)	-	-	-	-	-	(2,649,777,292)	188,702,825	(2,461,074,467)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	4,309,988	-	(17)	(288,274,898)	3,545,240	(284,729,675)	(280,419,687)	8,890,077	(271,529,610)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		**-**	**-**	**-**	**(2,645,467,304)**	**-**	**(17)**	**(288,274,898)**	**3,545,240**	**(284,729,675)**	**(2,930,196,979)**	**197,592,902**	**(2,732,604,077)**
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560		**5,480,333,200**	**4,324,626,137**	**549,988,420**	**4,201,676,132**	**11,792,737**	**328,844,639**	**(77,646,719)**	**2,478,518**	**265,469,175**	**14,822,093,064**	**457,616,373**	**15,279,709,437**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม											
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของบริษัทใหญ่	ส่วนของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561													
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2561		**5,480,333,200**	**4,324,626,137**	**549,988,420**	**4,201,676,132**	**11,792,737**	**328,844,639**	**(77,646,719)**	**2,478,518**	**265,469,175**	**14,822,093,064**	**457,616,373**	**15,279,709,437**
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น													
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	21	176,570	645,046	-	-	(821,616)	-	-	-	(821,616)	-	-	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	21	-	-	-	-	3,773,577	-	-	-	3,773,577	3,773,577	-	3,773,577
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	30	-	-	-	(1,490,505,274)	-	-	-	-	-	(1,490,505,274)	-	(1,490,505,274)
การจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อยทางอ้อม		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(474,757,089)	(474,757,089)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		**176,570**	**645,046**	**-**	**(1,490,505,274)**	**2,951,961**	**-**	**-**	**-**	**2,951,961**	**(1,486,731,697)**	**(474,757,089)**	**(1,961,488,786)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี													
กำไร	29	-	-	-	229,545,355	-	-	-	-	-	229,545,355	17,140,454	246,685,809
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	(4,017,885)	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(427,848,898)	-	(427,848,898)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		**-**	**-**	**-**	**225,527,470**	**-**	**(350,970,688)**	**(61,929,642)**	**(10,930,683)**	**(423,831,013)**	**(198,303,543)**	**17,140,454**	**(181,163,089)**
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561		**5,480,509,770**	**4,325,271,183**	**549,988,420**	**2,936,698,328**	**14,744,698**	**(22,126,049)**	**(139,576,361)**	**(8,452,165)**	**(155,409,877)**	**13,137,057,824**	**(262)**	**13,137,057,562**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินเฉพาะกิจการ									
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560											
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2560		**5,479,969,700**	**4,305,387,362**	**549,988,420**	**7,614,333,524**	**21,520,987**	**328,844,656**	**210,628,179**	**(1,066,722)**	**559,927,100**	**18,509,606,106**
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น											
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	21	363,500	19,238,775	-	-	(19,602,275)	-	-	-	(19,602,275)	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	21	-	-	-	-	9,874,025	-	-	-	9,874,025	9,874,025
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	30	-	-	-	(767,190,088)	-	-	-	-	-	(767,190,088)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		**363,500**	**19,238,775**	**-**	**(767,190,088)**	**(9,728,250)**	**-**	**-**	**-**	**(9,728,250)**	**(757,316,063)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี											
กำไร	29	-	-	-	(2,649,777,292)	-	-	-	-	-	(2,649,777,292)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	4,309,988	-	(17)	(288,274,898)	3,545,240	(284,729,675)	(280,419,687)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		**-**	**-**	**-**	**(2,645,467,304)**	**-**	**(17)**	**(288,274,898)**	**3,545,240**	**(284,729,675)**	**(2,930,196,979)**
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560		**5,480,333,200**	**4,324,626,137**	**549,988,420**	**4,201,676,132**	**11,792,737**	**328,844,639**	**(77,646,719)**	**2,478,518**	**265,469,175**	**14,822,093,064**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินเฉพาะกิจการ									
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561											
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2561		**5,480,333,200**	**4,324,626,137**	**549,988,420**	**4,201,676,132**	**11,792,737**	**328,844,639**	**(77,646,719)**	**2,478,518**	**265,469,175**	**14,822,093,064**
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น											
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	21	176,570	645,046	-	-	(821,616)	-	-	-	(821,616)	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	21	-	-	-	-	3,773,577	-	-	-	3,773,577	3,773,577
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	30	-	-	-	(1,490,505,274)	-	-	-	-	-	(1,490,505,274)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		**176,570**	**645,046**	**-**	**(1,490,505,274)**	**2,951,961**	**-**	**-**	**-**	**2,951,961**	**(1,486,731,697)**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี											
กำไร	29	-	-	-	229,545,355	-	-	-	-	-	229,545,355
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	(4,017,885)	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(427,848,898)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		**-**	**-**	**-**	**225,527,470**	**-**	**(350,970,688)**	**(61,929,642)**	**(10,930,683)**	**(423,831,013)**	**(198,303,543)**
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561		**5,480,509,770**	**4,325,271,183**	**549,988,420**	**2,936,698,328**	**14,744,698**	**(22,126,049)**	**(139,576,361)**	**(8,452,165)**	**(155,409,877)**	**13,137,057,824**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน					
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		246,685,809	(2,461,074,467)	229,545,355	(2,649,777,292)
รายการปรับปรุง					
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	12	719,411,686	910,015,082	673,105,752	699,697,390
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้					
สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	13	1,150,329,737	2,022,365,154	1,150,329,737	2,022,365,154
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	13	2,017,642	2,017,642	2,017,642	2,017,642
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	13	103,920,740	125,264,936	94,592,453	95,119,440
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์		2,253,000,000	3,308,681,047	2,253,000,000	3,196,000,000
รายได้จากการลงทุน		(181,558,213)	(159,053,634)	(177,488,647)	(151,947,441)
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	21	3,773,577	9,874,025	3,773,577	9,874,025
ต้นทุนทางการเงิน		338,242,739	400,807,998	338,228,829	378,304,300
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน		12,420,499	(297,171,291)	(18,933,924)	(207,898,131)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	16, 26	1,065,891	1,065,891	1,065,891	1,065,891
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	7	358,394,586	494,032,966	337,681,328	109,609,606
ขาดทุนจากสินค้าเสื่อมสภาพ		9,996,089	12,931,779	5,680,403	12,189,598
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์		4,585,037	(4,798,459)	4,541,280	(4,036,281)
การตัดจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์		148,358	1,691,518	148,350	32,789
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	9	(1,949,515,538)	-	-	-
การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน		7,223	950,001	7,223	-
ส่วนแบ่ง (กำไร) ขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทย่อย					
และการร่วมค้า	10	(119,387,670)	(196,184,926)	(1,641,288,403)	126,827,841
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		(260,628,962)	(383,352,970)	(334,929,581)	(534,407,444)
		2,692,909,230	3,788,062,292	2,921,077,265	3,105,037,087

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน					
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น		(549,956,343)	(234,633,428)	(967,715,787)	(402,775,404)
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน		48,053,827	33,311,762	101,771,630	112,358,336
สินค้าคงเหลือ		(25,011,294)	147,918,136	(14,277,128)	117,282,165
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		25,282,541	(27,229,677)	8,090,689	(11,931,498)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		(43,119,327)	132,322,907	(45,387,964)	135,139,062
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		(212,108,369)	(112,096,459)	(121,335,822)	(9,947,827)
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน		(681,364)	780,360	(19,819,551)	21,179,158
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า		57,088,032	(465,788,925)	5,887,548	(217,339,857)
ผลประโยชน์ตอบแทนตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการค้างจ่าย		(5,004,497)	(52,878,113)	(5,004,497)	(52,878,113)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		(5,606,818)	21,961,645	(19,836,906)	(11,416,741)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		(18,772,759)	(17,929,002)	(21,922,548)	(17,246,337)
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน		(27,643,171)	143,402	(24,253,642)	15,686,080
จ่ายภาษีเงินได้		(66,474,200)	(234,177,100)	(450,012)	(112,939,711)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน		**1,868,955,488**	**2,979,767,800**	**1,796,823,275**	**2,670,206,400**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน					
รับดอกเบี้ย		169,092,557	161,005,365	174,454,150	155,761,047
รับเงินปันผล	10	-	-	1,717,154,736	431,473,936
เงินลงทุนชั่วคราว		(818,477,229)	98,250,625	(359,635,556)	108,550,819
เงินสดจ่ายเพื่อซื้ออาคารและอุปกรณ์		(81,963,778)	(303,764,408)	(59,518,209)	(46,048,295)
เงินสดรับจากการขายอาคารและอุปกรณ์		5,989,370	7,783,701	5,888,374	5,316,561
เงินสดรับจากเงินให้กู้ยืมแก่การร่วมค้า	4	-	18,185,988	-	18,185,988
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	-	-	(10,000,000)	(10,000,000)
เงินสดจ่ายสำหรับซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน		(1,409,200)	(27,857,560)	(1,409,200)	(1,449,807)
เงินสดรับจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	9	1,950,779,922	-	-	-
เงินจ่ายสุทธิเพื่อลงทุนในบริษัทย่อย		-	-	-	(1,272,348)
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน		**1,224,011,642**	**(46,396,289)**	**1,466,934,295**	**660,517,901**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
จ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	30	(1,490,585,395)	(918,734,829)	(1,490,585,214)	(767,190,088)
เงินสดรับจากเงินกู้ยืม		-	480,000,000	-	-
ชำระคืนเงินกู้ยืม	16	(414,482,938)	(2,496,861,589)	(414,482,938)	(1,976,063,810)
จ่ายดอกเบี้ย		(318,269,838)	(391,157,693)	(322,536,394)	(381,704,594)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน		**(2,223,338,171)**	**(3,326,754,111)**	**(2,227,604,546)**	**(3,124,958,492)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ		**869,628,959**	**(393,382,600)**	**1,036,153,024**	**205,765,809**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม		1,960,770,857	2,683,685,053	683,765,774	477,958,084
ผลกระทบจากสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย		-	(329,573,477)	-	-
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศ คงเหลือสิ้นงวด		(165,231)	41,881	(165,231)	41,881
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	5	**2,830,234,585**	**1,960,770,857**	**1,719,753,567**	**683,765,774**
รายการที่ไม่ใช่เงินสด					
ซื้ออาคารและอุปกรณ์เป็นเงินเชื่อ		6,191,328	40,351,222	1,701,109	7,724,688
ซื้ออาคารและอุปกรณ์ภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		271,331	-	271,331	-
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน		30,788,907	38,559,624	30,788,907	34,640,408

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

หมายเหตุ **สารบัญ**

1. ข้อมูลทั่วไป
2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน
3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ
4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
6. เงินลงทุนชั่วคราว
7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น
8. สินค้าคงเหลือ
9. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและหนี้สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย
10. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า
11. ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม
12. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
13. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
14. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
15. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น
16. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย
17. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น
18. หนี้สินหมุนเวียนอื่น
19. ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน
20. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น
21. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
22. สำรอง
23. ส่วนงานดำเนินงาน
24. รายได้จากการขายและการให้บริการ
25. รายได้อื่น
26. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ
27. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
28. ภาษีเงินได้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

หมายเหตุ	สารบัญ
29.	กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น
30.	เงินปันผล
31.	เครื่องมือทางการเงิน
32.	ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
33.	หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
34.	เหตุการณ์อื่น
35.	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน
36.	การจัดประเภทรายการใหม่
37.	มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วแต่ยังไม่มีผลบังคับใช้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกงบการเงินจากคณะกรรมการเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

1. ข้อมูลทั่วไป

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) "บริษัท" เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และมีที่อยู่จดทะเบียนตั้งอยู่เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

บริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม 2537

บริษัทใหญ่ในระหว่างงวด คือ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 ถือหุ้นร้อยละ 41.13 และร้อยละ 41.14 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

บริษัท บริษัทย่อยและการร่วมค้า (รวมเรียกว่า "กลุ่มบริษัท") ประกอบธุรกิจหลักในการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์ บริการเนื้อหาสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับดาวเทียม บริการธุรกิจกระจายเสียงโทรทัศน์และโทรคมนาคม บริการระบบโทรศัพท์ บริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการต่าง ๆ

กลุ่มบริษัทมีการประกอบกิจการใน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มอริเชียส เกาะบริติช-เวอร์จิน ญี่ปุ่นและอินเดีย

บริษัทได้ทำสัญญากับกระทรวงคมนาคมเพื่อดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารเป็นเวลา 30 ปี โดยบริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมภายในระยะเวลา 30 ปี ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและจะหมดอายุในปี 2564

บริษัทได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ("กสทช.") ซึ่งบริษัทมีสิทธิให้บริการโทรคมนาคมบนโครงข่ายของตนเองทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุ 20 ปี และจะหมดอายุในปี 2575

รายละเอียดของบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2561	2560
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัทย่อยทางตรง				
บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (เดิมชื่อ ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด)	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	สิงคโปร์	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	มอริเชียส	100	100
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	กัมพูชา	100	100

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2561	2560
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย	100	100
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	ให้บริการด้านธุรกิจกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศนิวซีแลนด์	นิวซีแลนด์	100	100
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8	มอริเชียส	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	ให้บริการคำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับระบบโครงข่ายของดาวเทียม	อินเดีย	100	100
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยี	มอริเชียส	100	100

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2561	2560
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัทย่อยทางอ้อมของบริษัท				
บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)	ประกอบธุรกิจในการให้บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ตและบริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร	ไทย	-[1]	42.07
บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด	ให้บริการด้านการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมและโซลูชั่นเพื่อธุรกิจในประเทศออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย	100	100
การร่วมค้าของบริษัท				
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ประกอบธุรกิจหลักในการลงทุนด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ	สิงคโปร์	51	51
การร่วมค้าของบริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด				
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ระหว่างประเทศและอินเทอร์เน็ต	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	24.99	24.99

[1] กลุ่มบริษัทได้ขายเงินลงทุนในหุ้นสามัญทั้งหมดในบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561

รายการระหว่างกิจการที่มีสาระสำคัญระหว่างบริษัทและบริษัทย่อยได้ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว งบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 ได้รวมข้อมูลทางการเงินของบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 ที่ได้ตรวจสอบแล้ว

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

2.1 เกณฑ์การถือปฏิบัติ

กลุ่มบริษัทจัดทำบัญชีเป็นเงินบาทและจัดทำงบการเงินตามกฎหมายเป็นภาษาไทยตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศไทย

งบการเงินของกลุ่มบริษัทได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2560) เรื่อง "การนำเสนองบการเงิน" ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป และตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2560 เรื่อง "การจัดทำและส่งงบการเงินและรายการเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน พ.ศ. 2560" และตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง "กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559" ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559

ในระหว่างงวดกลุ่มบริษัทได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงและฉบับใหม่รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับ การปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำและคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท

2.2 เกณฑ์การวัดมูลค่า

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยถือหลักเกณฑ์การบันทึกตามราคาทุนเดิม ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.3 สกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและนำเสนองบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำและแสดงหน่วยเงินตราเป็นเงินบาทซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท ข้อมูลทางการเงินทั้งหมดมีการปัดเศษในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพื่อให้แสดงเป็นหลักพันบาท ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.4 การประมาณการและการใช้วิจารณญาณ

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ผู้บริหารต้องใช้วิจารณญาณ การประมาณการและข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการบัญชีและการรายงานจำนวนเงินที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างจากที่ประมาณไว้

ประมาณการและข้อสมมติฐานที่ใช้ในการจัดทำงบการเงินจะได้รับการทบทวนอย่างต่อเนื่อง การปรับประมาณการทางบัญชีจะบันทึกโดยวิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป

(1) การใช้วิจารณญาณ

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการเลือกนโยบายการบัญชีซึ่งมีผลกระทบที่มีนัยสำคัญที่สุดต่อจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงินซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 10 การจัดประเภทการร่วมค้า
หมายเหตุข้อ 10 การจัดทำงบการเงินรวม: กลุ่มบริษัทมีอำนาจควบคุมโดยพฤตินัย (De facto control) เหนือผู้ได้รับการลงทุน

(2) การประมาณการข้อสมมติฐานและความไม่แน่นอนของการประมาณการ

ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการประมาณการที่สำคัญซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญที่เป็นเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 7	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
หมายเหตุข้อ 8	มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินค้าคงเหลือ
หมายเหตุข้อ 10, 12, 13	ข้อสมมติฐานสำหรับการประมาณการในการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคต
หมายเหตุข้อ 12	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของอาคารและอุปกรณ์
หมายเหตุข้อ 13	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
หมายเหตุข้อ 14	ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
หมายเหตุข้อ 19	การวัดมูลค่าของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์
หมายเหตุข้อ 21	การวัดมูลค่าของการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
หมายเหตุข้อ 31	การวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
หมายเหตุข้อ 33 และ 34	ประมาณการหนี้สิน และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

นโยบายการบัญชีที่นำเสนอดังต่อไปนี้ได้ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอสำหรับงบการเงินทุกรอบระยะเวลาที่รายงาน

3.1 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

งบการเงินรวมประกอบด้วยงบการเงินของบริษัท บริษัทย่อย และส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในการร่วมค้า

การรวมธุรกิจ

กลุ่มบริษัทบันทึกบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจตามวิธีซื้อ เมื่อการควบคุมถูกโอนไปยังกลุ่มบริษัท ยกเว้นในกรณีที่เป็นการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การควบคุม หมายถึงอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมของกิจการนั้น ในการพิจารณาอำนาจในการควบคุม กิจการต้องนำสิทธิในการออกเสียงที่เกิดขึ้นมารวมในการพิจารณา วันที่ซื้อกิจการคือวันที่อำนาจในการควบคุมนั้นได้ถูกโอนไปยังผู้ซื้อ การกำหนดวันที่ซื้อกิจการและการระบุเกี่ยวกับการโอนอำนาจควบคุมจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งต้องใช้ดุลยพินิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ค่าความนิยม ถูกวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ โดยวัดจากมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่โอนให้ซึ่งรวมถึงการรับรู้จำนวนส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อ หักด้วยมูลค่าสุทธิ (มูลค่ายุติธรรม) ของสินทรัพย์ที่ระบุได้ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมาซึ่งวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ กำไรจากการซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที

สิ่งตอบแทนที่โอนให้ ต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนไป หนี้สินที่กลุ่มบริษัทก่อขึ้นเพื่อจ่ายชำระให้แก่เจ้าของเดิม และส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ออกโดยกลุ่มบริษัท ทั้งนี้สิ่งตอบแทนที่โอนให้ยังรวมถึงมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและมูลค่าของโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ออกแทนโครงการของผู้ถูกซื้อเมื่อรวมธุรกิจ หากการรวมธุรกิจมีผลให้สิ้นสุดความสัมพันธ์ของโครงการเดิมระหว่างกลุ่มบริษัทและผู้ถูกซื้อ ให้ใช้ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง มูลค่าจากการยกเลิกสัญญาตามที่ระบุในสัญญา และมูลค่าองค์ประกอบนอกตลาด ไปหักจากสิ่งตอบแทนที่โอนให้ และรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น

หากมีการออกโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ (โครงการทดแทน) เพื่อแลกเปลี่ยนกับโครงการที่พนักงานของผู้ถูกซื้อถืออยู่ (โครงการผู้ถูกซื้อ) ขึ้นอยู่กับต้นทุนบริการในอดีต ผู้ซื้อต้องวัดส่วนของโครงการทดแทนด้วยมูลค่าตามราคาตลาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งตอบแทนที่โอน หากมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานในอนาคต ผลต่างระหว่างมูลค่าซึ่งรวมอยู่ในสิ่งตอบแทนที่โอนไป และ ราคาตลาดของโครงการทดแทน รับรู้เป็นผลตอบแทนพนักงานภายหลังการรวมธุรกิจ

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นของบริษัทที่ถูกซื้อที่รับมาจากการรวมธุรกิจ รับรู้เป็นหนี้สินหากมีภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในอดีต และสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

กลุ่มบริษัทวัดมูลค่าส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมตามอัตราส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิที่ได้มาจากผู้ถูกซื้อ

ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อของกลุ่มบริษัทที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการรวมธุรกิจ เช่น ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ค่าธรรมเนียมวิชาชีพและค่าที่ปรึกษาอื่นๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

การรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การรวมธุรกิจซึ่งเกิดจากการโอนส่วนได้เสียในกิจการภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้นซึ่งควบคุมกลุ่มบริษัท ถือเป็นการเข้าครอบครองเสมือนว่าได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันต้นงวดของปีเปรียบเทียบก่อนหน้าสุดหรือ ณ วันที่มีการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกันแล้วแต่วันใดจะหลังกว่า เพื่อปรับปรุงงบการเงินเปรียบเทียบ สินทรัพย์และหนี้สินที่ได้มาจะถูกรับรู้ด้วยมูลค่าตามบัญชีก่อนการจัดทำงบการเงินรวมภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้น ที่กลุ่มบริษัทมีส่วนควบคุมส่วนประกอบอื่นของส่วนของเจ้าของที่ได้มาจากการรวมธุรกิจถือเป็นส่วนหนึ่งของทุนของกลุ่มบริษัท เว้นแต่ส่วนที่ได้มานั้นได้รับรู้เป็นส่วนหนึ่งของส่วนเกินมูลค่าหุ้น เงินสดจ่ายในการรวมธุรกิจรับรู้โดยตรงในส่วนของเจ้าของ

บริษัทย่อย

บริษัทย่อยเป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบริษัท การควบคุมเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบริษัทเปิดรับหรือมีสิทธิในผลตอบแทนผันแปรจากการเกี่ยวข้องกับกิจการนั้นและมีความสามารถในการใช้อำนาจเหนือกิจการนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนเงินผลตอบแทนของกลุ่มบริษัท งบการเงินของบริษัทย่อยได้รวมอยู่ในงบการเงินรวม นับแต่วันที่มีการควบคุมจนถึงวันที่การควบคุมสิ้นสุดลง

การสูญเสียการควบคุม

เมื่อกลุ่มบริษัทสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อย กลุ่มบริษัทตัดรายการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยนั้นออก รวมถึงส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมและส่วนประกอบอื่นในส่วนของเจ้าของที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยนั้น กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สูญเสียการควบคุม

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย ได้แก่ส่วนได้เสียในการร่วมค้า

การร่วมค้าเป็นการร่วมการงานที่กลุ่มบริษัทมีการควบคุมร่วมในการงานนั้น โดยมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้นมากกว่าการมีสิทธิในสินทรัพย์และภาระผูกพันในหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานนั้น

ส่วนได้เสียในการร่วมค้าบันทึกบัญชีตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังการรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัท จะถูกบันทึกในงบการเงินรวมจนถึงวันที่กลุ่มบริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

การตัดรายการในงบการเงินรวม

ยอดคงเหลือและรายการบัญชีระหว่างกิจการในกลุ่ม รวมถึงรายได้ หรือค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการระหว่างกิจการในกลุ่ม ถูกตัดรายการในการจัดทำงบการเงินรวม กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการกับบริษัทร่วมและกิจการที่ควบคุมร่วมกันถูกตัดรายการกับเงินลงทุนเท่าที่กลุ่มบริษัทมีส่วนได้เสียในกิจการที่ถูกลงทุนนั้น ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงถูกตัดรายการในลักษณะเดียวกับกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่เท่าที่เมื่อไม่มีหลักฐานการด้อยค่าเกิดขึ้น

3.2 เงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของแต่ละบริษัทในกลุ่มบริษัทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินและเป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่รายงาน แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรหรือขาดทุนจากการแปลงค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งเกิดจากรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งบันทึกตามเกณฑ์ราคาทุนเดิม แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

หน่วยงานในต่างประเทศ

สินทรัพย์และหนี้สินของหน่วยงานในต่างประเทศ รวมถึงค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

ค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

รายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงานในต่างประเทศแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในระหว่างปี

ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการแปลงค่า บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และแสดงเป็นรายการผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนในส่วนของผู้ถือหุ้น จนกว่ามีการจำหน่ายเงินลงทุนนั้นออกไป ยกเว้นผลต่างจากการแปลงค่าที่ถูกปันส่วนให้ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

เมื่อหน่วยงานต่างประเทศถูกจำหน่ายส่วนได้เสียทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนที่ทำให้สูญเสียการควบคุม ความมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ หรือการควบคุมร่วมกัน ผลสะสมของผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างประเทศนั้นต้องถูกจัดประเภทเป็นกำไรหรือขาดทุนโดยเป็นส่วนหนึ่งของกำไรขาดทุนจากการจำหน่าย หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเพียงบางส่วนแต่ยังคงมีการควบคุม ผลสะสมต้องถูกปันสัดส่วนให้กับส่วนของผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจควบคุม หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าเพียงบางส่วนโดยที่กลุ่มบริษัทยังคงมีอิทธิพลหรือการควบคุมร่วมที่มีสาระสำคัญอยู่ กลุ่มบริษัทต้องจัดประเภทยอดสะสมบางส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นกำไรหรือขาดทุน

3.3 เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ได้ถูกนำมาใช้เพื่อจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมจัดหาเงิน และกิจกรรมลงทุน เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ไม่ได้มีไว้เพื่อค้า อย่างไรก็ตาม ตราสารอนุพันธ์ที่ไม่เข้าเงื่อนไข การกำหนดให้เป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงถือเป็นรายการเพื่อค้า

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์จะถูกบันทึกบัญชีเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการทำรายการดังกล่าวบันทึกในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น การวัดมูลค่าใหม่ภายหลังการบันทึกครั้งแรกใช้มูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ให้เป็นมูลค่ายุติธรรมบันทึกในกำไรหรือขาดทุนทันที อย่างไรก็ตาม หากตราสารอนุพันธ์เข้าเงื่อนไขมีไว้เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง การบันทึกรายการกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาจะขึ้นอยู่กับประเภทของรายการที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง

มูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าถือตามราคาตลาดของสัญญาล่วงหน้า ณ วันที่รายงาน ถ้ามีราคาตลาด ในกรณีที่ไม่มีราคาตลาด ให้ประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยการคิดลดจากผลต่างระหว่างราคาล่วงหน้าตามสัญญากับราคาล่วงหน้าของสัญญาปัจจุบัน ณ วันที่รายงานที่ครบกำหนดในวันเดียวกัน โดยใช้อัตราดอกเบี้ยประเภทที่ใช้กับธุรกรรมการเงินที่ปลอดความเสี่ยง เช่น พันธบัตรรัฐบาล

3.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดประกอบด้วย ยอดเงินสด ยอดเงินฝากธนาคารประเภทเผื่อเรียก และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง และมีระยะเวลาครบกำหนดเริ่มแรกภายใน 3 เดือนหรือน้อยกว่า เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารซึ่งจะต้องชำระคืนเมื่อทวงถามถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมดำเนินงานในงบกระแสเงินสด

3.5 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาตามใบแจ้งหนี้หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญประเมินโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า โดยคำนวณสุทธิจากเงินมัดจำรับจากลูกค้า ลูกหนี้จะถูกตัดจำหน่ายบัญชีเมื่อทราบว่าเป็นหนี้สูญ

3.6 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือวัดมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

ต้นทุนของสินค้าคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ต้นทุนสินค้าประกอบด้วย ราคาทุนที่ซื้อและค่าใช้จ่ายทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้านั้น เช่น ค่าภาษีอากร ค่าขนส่ง หักด้วยส่วนลดและเงินที่ได้รับคืนจากการซื้อสินค้า ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายอื่นทางตรง และค่าโสหุ้ยในการผลิต ซึ่งปันส่วนตามเกณฑ์การดำเนินงานตามปกติ แต่ไม่รวมต้นทุนการกู้ยืม

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับเป็นการประมาณราคาที่จะขายได้จากการดำเนินธุรกิจปกติหักด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นโดยประมาณในการขาย

3.7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขาย

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (หรือกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิกซึ่งประกอบด้วยสินทรัพย์และหนี้สิน) ที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขายเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ในระดับสูงมากที่มูลค่าที่จะได้รับคืนส่วนใหญ่มาจากการขายมากกว่ามาจากการใช้สินทรัพย์นั้นต่อไป สินทรัพย์ (หรือส่วนประกอบของกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิก) วัดมูลค่าด้วยจำนวนที่ต่ำกว่าระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย ผลขาดทุนจากการด้อยค่าสำหรับกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิกนำไปปันส่วนให้กับค่าความนิยมเป็นลำดับแรก แล้วจึงปันส่วนให้กับยอดคงเหลือของสินทรัพย์และหนี้สินตามสัดส่วน ยกเว้นไม่ปันส่วนรายการขาดทุนให้กับสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ทางการเงิน สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ผลขาดทุนจากการด้อยค่าสำหรับการจัดประเภทเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขายหรือถือไว้เพื่อจ่ายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของในครั้งแรกและผลกำไรและขาดทุนจากการจากการวัดมูลค่าในภายหลังรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนและอาคารและอุปกรณ์ที่ถูกจัดประเภทเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขายจะหยุดบันทึกค่าตัดจำหน่ายหรือค่าเสื่อมราคา รวมถึงเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียก็จะหยุดบันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย

3.8 เงินลงทุน

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและกิจการร่วมค้า ในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท บันทึกบัญชีโดยใช้วิธีส่วนได้เสีย ส่วนการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในการร่วมค้าในงบการเงินรวมใช้วิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียในบริษัทร่วม บริษัทย่อยและการร่วมค้าบันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียของบริษัท จะถูกบันทึกในงบการเงินเฉพาะกิจการจนถึงวันที่บริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนอื่น

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดซึ่งถือไว้เพื่อค้า จัดประเภทเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนและแสดงในมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาหลักทรัพย์ได้บันทึกในงบกำไรหรือขาดทุน

ตราสารหนี้ซึ่งกลุ่มบริษัทตั้งใจและสามารถถือจนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด แสดงในราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน ผลต่างระหว่างราคาทุนที่ซื้อมากับมูลค่าไถ่ถอนของตราสารหนี้จะถูกตัดจ่ายโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตลอดอายุของตราสารหนี้ที่เหลือ

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด นอกเหนือจากที่ถือไว้เพื่อค้าหรือตั้งใจถือไว้จนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนเผื่อขาย ภายหลังการรับรู้มูลค่าในครั้งแรกเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในมูลค่ายุติธรรม และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ใช่ผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากสกุลเงินตราต่างประเทศของรายการที่เป็นตัวเงิน บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน เมื่อมีการตัดจำหน่ายเงินลงทุน จะรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนสะสมที่เคยบันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเข้ากำไรหรือขาดทุน ในกรณีที่เป็นเงินลงทุนประเภทที่มีดอกเบี้ย จะต้องบันทึกดอกเบี้ยในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

เงินลงทุนในตราสารทุนซึ่งไม่ใช่หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดแสดงในราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า

มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เผื่อขายจะใช้ราคาเสนอซื้อ ณ วันที่รายงาน

การจำหน่ายเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับและมูลค่าตามบัญชีและรวมถึงกำไรหรือขาดทุนสะสมจากการตีราคาหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องที่เคยบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้น จะถูกบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

ในกรณีที่กลุ่มบริษัทจำหน่ายบางส่วนของเงินลงทุนที่ถืออยู่ การคำนวณต้นทุนสำหรับเงินลงทุนที่จำหน่ายไปและเงินลงทุนที่ยังถืออยู่ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักปรับใช้กับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่เหลืออยู่ทั้งหมด

3.9 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

สินทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการ

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์วัดมูลค่าด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า

ราคาทุนรวมถึงต้นทุนทางตรง ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนของการก่อสร้างสินทรัพย์ที่กิจการก่อสร้างเอง รวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ ต้นทุนในการรื้อถอน การขนย้าย การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์และต้นทุนการกู้ยืม สำหรับเครื่องมือที่ควบคุมโดยลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากลิขสิทธิ์ซอฟแวร์นั้นให้ถือว่า ลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากันต้องบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของอาคาร และอุปกรณ์ โดยรับรู้สุทธิในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่เช่า

การเช่าซึ่งกลุ่มบริษัทได้รับส่วนใหญ่ของความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการครอบครองทรัพย์สินที่เช่านั้นๆ ให้จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน ส่วนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาโดยทำสัญญาเช่าการเงินบันทึกเป็นสินทรัพย์ด้วยมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า ค่าเช่าที่ชำระจะแยกเป็นส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายทางการเงิน และส่วนที่จะหักจากหนี้ตามสัญญา เพื่อทำให้อัตราดอกเบี้ยแต่ละงวดเป็นอัตราคงที่สำหรับยอดคงเหลือของหนี้สิน ค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกโดยตรงในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่ให้เช่า

สินทรัพย์ที่ให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานรวมแสดงอยู่ในอาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ด้วยเกณฑ์เดียวกันกับอาคารและอุปกรณ์ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กลุ่มบริษัทจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ ชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนจะถูกตัดจำหน่ายตามมูลค่าตามบัญชี ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงอาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาคำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของรายการอาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยราคาทุนของสินทรัพย์หรือต้นทุนในการเปลี่ยนแทนอื่น หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามเกณฑ์อายุการใช้งานโดยประมาณของส่วนประกอบของสินทรัพย์แต่ละรายการ หรืออายุสัญญาเช่าในกรณีที่อายุสัญญาเช่าสั้นกว่า ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

สิทธิการเช่าที่ดิน	30 ปี
อาคารและส่วนปรับปรุง	5-10 ปี
อุปกรณ์	5-18 ปี
เครื่องตกแต่ง ติดตั้งและอุปกรณ์สำนักงาน	5-18 ปี
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3-5 ปี
ยานพาหนะ	5 ปี

กลุ่มบริษัทไม่คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือ ถูกทบทวนอย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี และปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการประกอบด้วย สิทธิในการเรียกเก็บค่าบริการจากการให้บริการดาวเทียมภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

วิธีการตัดจำหน่าย ตัดจำหน่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสินทรัพย์หรืออายุของสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการแล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า

3.11 ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆในการออกหุ้นกู้และเงินกู้ยืมระยะยาว และตัดจำหน่ายโดยวิธีเส้นตรงตามอายุของหุ้นกู้หรืออายุของสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

3.12 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

ค่าความนิยม

ค่าความนิยมที่เกิดจากการซื้อกิจการของบริษัทย่อยรับรู้ในสินทรัพย์ไม่มีตัวตน การรับรู้มูลค่าเริ่มแรกของค่าความนิยม ได้อธิบายในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3.1 ภายหลังจากการรับรู้เริ่มแรก ค่าความนิยมจะถูกวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนหักผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม สำหรับตราสารทุน – การบัญชีด้านผู้ลงทุน มูลค่าตามบัญชีของค่าความนิยมรวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุน และ ผลขาดทุนจากการด้อยค่าในเงินลงทุนต้องไม่ถูกปันส่วนให้สินทรัพย์ใด ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียรวมถึงค่าความนิยม

รายจ่ายในการวิจัยและพัฒนา

รายจ่ายในขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสำรวจตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้ความเข้าใจใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือทางด้านเทคนิค รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ต้นทุนที่เกิดขึ้นของโครงการเพื่อการพัฒนา (ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบและการทดสอบผลิตภัณฑ์ใหม่หรือที่ปรับปรุงขึ้น) รับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จโดยการประเมินความเป็นไปได้ทั้งทางพาณิชยกรรมและทางเทคโนโลยี และต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ส่วนรายจ่ายในการพัฒนาอื่นรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น ต้นทุนการพัฒนาที่ได้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายไปแล้วในงวดก่อนไม่สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงวดถัดไป ต้นทุนการพัฒนาที่บันทึกเป็นสินทรัพย์จะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อเริ่มผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพาณิชย์

รายจ่ายในการพัฒนาซึ่งรับรู้เป็นสินทรัพย์แสดงราคาด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น ๆ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นๆ ที่กลุ่มบริษัทซื้อมาและมีอายุการใช้งานจำกัด แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

ต้นทุนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นประกอบด้วยค่าพัฒนาเทคโนโลยีของดาวเทียมไอพีสตาร์ ค่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิบัตร เครื่องหมายทางการค้าและใบอนุญาตโดยมีกำหนดตัดจ่ายโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยมีระยะเวลาตัดจำหน่ายระหว่าง 5 ปีถึง 15.75 ปี

สิทธิการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ซื้อมาจะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์นำมาใช้งานได้ตามประสงค์ โดยจะตัดจำหน่ายตลอดอายุประมาณการให้ประโยชน์ภายในระยะเวลา 3-5 ปี

วิธีการตัดจำหน่าย ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ และ มูลค่าคงเหลือ จะได้รับการทบทวนทุกสิ้นรอบปีบัญชีและปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.13 การด้อยค่า

ยอดสินทรัพย์ตามบัญชีของกลุ่มบริษัทได้รับการทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้จะทำการประมาณมูลค่าสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับคืน สำหรับค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอน หรือ ยังไม่พร้อมใช้งาน จะประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทุกปีในช่วงเวลาเดียวกัน

ขาดทุนจากการด้อยค่ารับรู้เมื่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หรือมูลค่าตามบัญชีของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดสูงกว่ามูลค่าที่จะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

การคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เผื่อขาย คำนวณโดยอ้างอิงถึงมูลค่ายุติธรรม

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึงมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หักต้นทุนในการขายแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ในการประเมินมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ ประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตจะคิดลดเป็นมูลค่าปัจจุบันโดยใช้อัตราคิดลดก่อนคำนึงภาษีเงินได้เพื่อให้สะท้อนมูลค่าที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบัน ซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อสินทรัพย์ สำหรับสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับโดยอิสระจากสินทรัพย์อื่น จะพิจารณามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนรวมกับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดที่สินทรัพย์นั้นเกี่ยวข้องด้วย

การกลับรายการด้อยค่า

ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน จะถูกกลับรายการ เมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนเพิ่มขึ้นในภายหลัง และการเพิ่มขึ้นนั้นสัมพันธ์โดยตรงกับขาดทุนจากการด้อยค่าที่เคยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย การกลับรายการจะถูกรับรู้โดยตรงในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมจะไม่มีการปรับปรุงกลับรายการ ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เคยรับรู้ในงวดก่อนจะถูกประเมิน ณ ทุกวันที่ที่ออกรายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการ หากมีการเปลี่ยนแปลงประมาณการที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการเพียงเท่าที่มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ไม่เกินกว่ามูลค่าตามบัญชีภายหลังหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจำหน่าย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่ามาก่อน

3.14 หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยบันทึกเริ่มแรกในมูลค่ายุติธรรมหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเกิดหนี้สิน ภายหลังจากการบันทึกหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจะบันทึกต่อมาโดยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย ผลต่างระหว่างยอดหนี้เริ่มแรกและยอดหนี้เมื่อครบกำหนดไถ่ถอน จะบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตลอดอายุการกู้ยืมโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.15 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาทุน

3.16 ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์ของพนักงาน

โครงการเงินสมทบ

กลุ่มบริษัทจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นลักษณะของแผนการจ่ายสมทบตามที่ได้กำหนดการจ่ายสมทบไว้แล้ว สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกไปจากสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทและบริหารโดยผู้จัดการกองทุนภายนอก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพดังกล่าวได้รับเงินสะสมเข้ากองทุนจากพนักงานและเงินสมทบจากกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้อง เงินจ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดรายการนั้น

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทจากโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ถูกคำนวณแยกต่างหากเป็นรายโครงการจากการประมาณผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ผลประโยชน์ดังกล่าวได้มีการคิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน

การคำนวณภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้นั้นจัดทำโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับอนุญาตเป็นประจำทุก 3 ปี โดยวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ ผลจากการคำนวณอาจทำให้กลุ่มบริษัทมีสินทรัพย์เกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้เป็นสินทรัพย์จะใช้มูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่มีในรูปของการได้รับคืนในอนาคตจากโครงการหรือการหักการสมทบเข้าโครงการในอนาคต ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจได้มีการพิจารณาถึงความต้องการเงินทุนขั้นต่ำสำหรับโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มบริษัท

ในการวัดมูลค่าใหม่ของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิ กำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยจะถูกรับรู้รายการในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นทันที กลุ่มบริษัท/บริษัทกำหนดดอกเบี้ยจ่ายของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิโดยใช้อัตราคิดลดที่ใช้วัดมูลค่าภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ ณ ต้นปี โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิซึ่งเป็นผลมาจากการสมทบเงินและการจ่ายชำระผลประโยชน์ ดอกเบี้ยจ่ายสุทธิและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการผลประโยชน์รับรู้รายการในกำไรหรือขาดทุน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ของโครงการหรือการลดขนาดโครงการ การเปลี่ยนแปลงในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริการในอดีต หรือ กำไรหรือขาดทุนจากการลดขนาดโครงการต้องรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที กลุ่มบริษัท/บริษัท รับรู้กำไรและขาดทุนจากการจ่ายชำระผลประโยชน์พนักงานเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทที่เป็นผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานเป็นผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ซึ่งผลประโยชน์นี้ได้คิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน การวัดมูลค่าใหม่จะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อวันใดวันหนึ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นก่อน เมื่อกลุ่มบริษัทไม่สามารถยกเลิกข้อเสนอการให้ผลประโยชน์ดังกล่าวได้อีกต่อไป หรือเมื่อกลุ่มบริษัทรับรู้ต้นทุนสำหรับการปรับโครงสร้างหากระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์เกินกว่า 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะถูกคิดลดกระแสเงินสด

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อพนักงานทำงานให้ หนี้สินรับรู้ด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะจ่ายชำระ หากกลุ่มบริษัท/บริษัทมีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันโดยอนุมานที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานให้ในอดีตและภาระผูกพันนี้สามารถประมาณได้อย่างสมเหตุสมผล

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิแก่พนักงาน (ชำระด้วยตราสารทุน) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อม ๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้ถือหุ้น ตลอดระยะเวลาที่พนักงานสามารถเข้าใช้สิทธิได้อย่างไม่มีเงื่อนไข จำนวนที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายจะถูกปรับปรุงเพื่อให้สะท้อนถึงจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่แท้จริงซึ่งเข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ซึ่งเป็นจำนวนที่เดิมเคยรับรู้ตามจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่เข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ณ วันที่ได้รับสิทธิ สำหรับเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขการบริการหรือผลงาน มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิจะถูกวัดค่าเพื่อให้สะท้อนถึงเงื่อนไขนั้นและไม่มีการปรับปรุงสำหรับผลต่างระหว่างจำนวนที่คาดไว้กับผลที่เกิดขึ้นจริง

มูลค่ายุติธรรมของจำนวนที่จ่ายให้แก่พนักงานจากราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้นที่ชำระด้วยเงินสดรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อมๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของหนี้สิน ตลอดระยะเวลาที่พนักงานมีสิทธิได้รับชำระอย่างไม่มีเงื่อนไข หนี้สินถูกวัดมูลค่าใหม่ทุกๆ วันที่ในรายงานและวันที่จ่ายชำระ การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพนักงานในกำไรหรือขาดทุน

3.17 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ก็ต่อเมื่อกลุ่มบริษัทมีภาระหนี้สินตามกฎหมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่ก่อตัวขึ้นอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจะต้องถูกจ่ายไปเพื่อชำระภาระหนี้สินดังกล่าว ประมาณการหนี้สินพิจารณาจากการคิดลดกระแสเงินสดที่จะจ่ายในอนาคตโดยใช้อัตราคิดลดในตลาดปัจจุบันก่อนคำนึงถึงภาษีเงินได้ เพื่อให้สะท้อนจำนวนที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบันซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อหนี้สิน ประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปรับรู้เป็นต้นทุนทางการเงิน

ประมาณการค่าประกันความเสียหาย

ประมาณการค่าประกันความเสียหายจะบันทึกเมื่อได้ขายสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว ประมาณการค่าใช้จ่ายพิจารณาจากประวัติการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการประกันความเสียหาย และปัจจัยต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหายดังกล่าว

3.18 รายได้

รายได้ที่รับรู้ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และแสดงสุทธิจากส่วนลดการค้า

การขายสินค้าและให้บริการ

รายได้รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของสินค้าที่มีนัยสำคัญไปให้กับผู้ซื้อแล้ว และจะไม่รับรู้รายได้ถ้าฝ่ายบริหารยังมีการควบคุมหรือบริหารสินค้าที่ขายไปแล้วนั้นหรือมีความไม่แน่นอนที่มีนัยสำคัญในการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการขายสินค้าหรือให้บริการนั้น ไม่อาจวัดมูลค่าของจำนวนรายได้และต้นทุนที่เกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ หรือมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่จะต้องรับคืนสินค้า

รายได้และต้นทุนจากการขายอุปกรณ์เกตเวย์พร้อมติดตั้งรับรู้ด้วยวิธีอ้างอิงกับขั้นความสำเร็จของงาน ขั้นความสำเร็จของงานวัดด้วยอัตราส่วนของต้นทุนของมูลค่างานที่ทำเสร็จจนถึงปัจจุบันคิดเทียบกับประมาณการต้นทุนของมูลค่างานทั้งหมด รายการขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทันทีเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ต้นทุนมูลค่างานทั้งหมดจะมีมูลค่าเกินกว่ารายได้จากค่างานทั้งหมด

รายได้จากการให้บริการวงจรดาวเทียมและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม บริการอินเตอร์เน็ตและบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเตอร์เน็ต และบริการโทรศัพท์ รับรู้เมื่อให้บริการแก่ลูกค้า และมีความแน่นอนในการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการให้บริการนั้น

รายได้จากการให้เช่าอุปกรณ์ รับรู้รายได้ภายในระยะเวลาและอัตราที่กำหนดในสัญญาเช่า

รายได้เกี่ยวกับค่าสิทธิรับรู้ตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจของข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

ดอกเบี้ยรับ

ดอกเบี้ยรับบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตามเกณฑ์คงค้าง

3.19 ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินประกอบด้วยดอกเบี้ยจ่ายของเงินกู้ยืมและประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไป และสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่าย ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินที่ถือไว้เพื่อขาย เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิซึ่งถูกจัดประเภทเป็นหนี้สิน ขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน หรือขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน (นอกเหนือจากลูกหนี้การค้า) และ ขาดทุนจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

ต้นทุนการกู้ยืมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มา การก่อสร้างหรือ การผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.20 สัญญาเช่าดำเนินงาน

รายจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นต้องนำมารวมคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามระยะเวลาที่คงเหลือของสัญญาเช่า เมื่อได้รับการยืนยันการปรับค่าเช่า

การจำแนกประเภทสัญญาเช่า

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง กลุ่มบริษัทจะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือมีสัญญาเช่าเป็นส่วนประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ถ้าการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นขึ้นอยู่กับการใช้สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ ถ้าทำให้กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง หรือ มีการประเมินข้อตกลงใหม่ กลุ่มบริษัทแยกค่าตอบแทนสำหรับสัญญาเช่า และส่วนที่เป็นองค์ประกอบอื่นโดยใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการแยก หากกลุ่มบริษัทสรุปว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน แต่ไม่สามารถแบ่งแยกจำนวนดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้สินทรัพย์และหนี้สินในจำนวนที่เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงนั้น หลังจากนั้นจำนวนหนี้สินจะลดลงตามจำนวนที่จ่าย และต้นทุนทางการเงินตามนัยจากหนี้สินจะรับรู้โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของกลุ่มบริษัท

3.21 ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีประกอบด้วยภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องในการรวมธุรกิจ หรือ รายการที่รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้นหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันได้แก่ภาษีที่คาดว่าจะจ่ายชำระหรือได้รับชำระ โดยคำนวณจากกำไรหรือขาดทุนประจำปีที่ต้องเสียภาษี โดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน ตลอดจนการปรับปรุงทางภาษีที่เกี่ยวกับรายการในปีก่อนๆ

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีบันทึกโดยคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษี ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะไม่ถูกรับรู้เมื่อเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวต่อไปนี้ การรับรู้ค่าความนิยมในครั้งแรก การรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินในครั้งแรกซึ่งเป็นรายการที่ไม่ใช่การรวมธุรกิจและรายการนั้นไม่มีผลกระทบต่อกำไรขาดทุนทางบัญชีหรือทางภาษี และผลแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าหากเป็นไปได้ว่าจะไม่มีการกลับรายการในอนาคตอันใกล้

การวัดมูลค่าของภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีต้องสะท้อนถึงผลกระทบทางภาษีที่จะเกิดจากลักษณะวิธีการที่กลุ่มบริษัทคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากสินทรัพย์หรือจะจ่ายชำระหนี้สินตามมูลค่าตามบัญชี ณ วันที่สิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีวัดมูลค่าโดยใช้อัตราภาษีที่คาดว่าจะใช้กับผลแตกต่างชั่วคราวเมื่อมีการกลับรายการโดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน

ในการกำหนดมูลค่าของภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี กลุ่มบริษัทต้องคำนึงถึงผลกระทบของสถานการณ์ทางภาษีที่ไม่แน่นอนและอาจทำให้จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น และมีดอกเบี้ยที่ต้องชำระ กลุ่มบริษัทเชื่อว่าได้ตั้งภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพียงพอสำหรับภาษีเงินได้ที่จะจ่ายในอนาคต ซึ่งเกิดจากการประเมินผลกระทบจากหลายปัจจัย รวมถึง การตีความทางกฎหมายภาษี และจากประสบการณ์ในอดีต การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานการประมาณการและข้อสมมติฐาน และอาจจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต ข้อมูลใหม่ๆอาจจะทำให้กลุ่มบริษัทเปลี่ยนการตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับความเพียงพอของภาษีเงินได้ค้างจ่ายที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงในภาษีเงินได้ค้างจ่ายจะกระทบต่อค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในปีที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสามารถหักกลบได้เมื่อกิจการมีสิทธิตามกฎหมายที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันมาหักกลบกับหนี้สินภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้นี้ประเมินโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษีหน่วยงานเดียวกันสำหรับหน่วยภาษีเดียวกันหรือหน่วยภาษีต่างกัน สำหรับหน่วยภาษีต่างกันนั้นกิจการมีความตั้งใจจะจ่ายชำระหนี้สินและสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันด้วยยอดสุทธิหรือตั้งใจจะรับคืนสินทรัพย์และจ่ายชำระหนี้สินในเวลาเดียวกัน

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานและจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง

4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ บุคคลและหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุม หรือถูกควบคุมไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกระทำผ่านบริษัทที่ทำหน้าที่ถือหุ้น บริษัทย่อย และกิจการที่เป็นบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน นอกจากนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกันยังรวมถึงการร่วมค้าและบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญกับกิจการไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม ผู้บริหารสำคัญของกิจการรวมตลอดทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าวซึ่งมีอำนาจชักจูง หรืออาจถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามบุคคลดังกล่าว และกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลข้างต้น ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันแต่ละรายการบริษัทคำนึงถึงเนื้อหาของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

บริษัทอยู่ภายใต้การควบคุมของ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“Intouch”) ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยถือหุ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 41.13 (2560: ร้อยละ 41.14) ของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท รายการที่กลุ่มบริษัทมีกับบริษัทในกลุ่ม Intouch และผู้ถือหุ้นของกลุ่ม Intouch จะถือเป็นรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทคิดราคาซื้อขายสินค้าและบริการกับกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าโดยปกติเช่นเดียวกับลูกค้าทั่วไป สำหรับรายการค่าที่ปรึกษาและบริหารงาน กลุ่มบริษัทคิดราคาตามที่ตกลงร่วมกัน โดยคำนวณตามอัตราร้อยละของสินทรัพย์

รายการที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 สรุปได้ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
รายได้				
รายได้จากการขายและการให้บริการ				
บริษัทใหญ่	91	968	-	-
บริษัทย่อย	-	-	1,794,641	1,919,389
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	114,016	290,679	72,121	63,171
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	45	1,163	-	-
รายได้อื่น				
บริษัทย่อย	-	-	43,476	75,339
การร่วมค้า	109,316	98,032	109,316	98,031
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	19	2,254	19	19
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	2	-	-
รวมรายได้	**223,487**	**393,098**	**2,019,573**	**2,155,949**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าใช้จ่าย				
การซื้อสินค้าและบริการ				
บริษัทย่อย	-	-	135,827	102,269
การร่วมค้า	5,322	6,009	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	4,658	21,250	2,945	51
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	21,760	36,986	7,768	14,365
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร				
บริษัทใหญ่	771	485	723	446
บริษัทย่อย	-	-	17,767	16,034
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	7,898	12,584	7,153	6,836
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร	57,782	107,992	57,414	63,354
รวมค่าใช้จ่าย	**98,191**	**185,306**	**229,597**	**203,355**

ยอดคงเหลือกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ				
ลูกหนี้การค้า				
บริษัทย่อย	-	-	1,295,882	332,109
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	29,288	52	28,834	22
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	52,736	54,293	2,629	2,648
รวม	**82,024**	**54,345**	**1,327,345**	**334,779**
รายได้ค้างรับ				
บริษัทย่อย	-	-	1,580	325,817
การร่วมค้า	350	-	350	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	1	5,305	-	5,305
รวม	**351**	**5,305**	**1,930**	**331,122**
รวมลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ	**82,375**	**59,650**	**1,329,275**	**665,901**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(52,737)	(54,293)	(2,629)	(2,648)
สุทธิ	**29,638**	**5,357**	**1,326,646**	**663,253**
ลูกหนี้อื่น				
บริษัทใหญ่	250	-	250	-
บริษัทย่อย	-	-	45,826	99,544
การร่วมค้า	42,449	90,825	42,449	90,825
รวม	**42,699**	**90,825**	**88,525**	**190,369**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
บริษัทย่อย	-	-	40,000	-
การร่วมค้า	485,725	244,591	485,725	244,591
	485,725	**244,591**	**525,725**	**244,591**
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย	-	-	10,000	40,000
การร่วมค้า	1,457,174	1,712,138	1,457,174	1,712,138
	1,457,174	**1,712,138**	**1,467,174**	**1,752,138**
รวม	**1,942,899**	**1,956,729**	**1,992,899**	**1,996,729**

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทย่อยมีอายุสัญญา 2 ปี และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีอัตราดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5.05 ถึง 5.64 ต่อปี (31 ธันวาคม 2560 : ร้อยละ 5.05 ถึง 5.17 ต่อปี)

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้ามีอายุสัญญา 10 ปี และมีอัตราดอกเบี้ยต่อปีในอัตราร้อยละ LIBOR + 3

รายการเคลื่อนไหวของเงินให้กู้ยืมแก่บริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า		
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	18,186
ลดลง	-	(18,186)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**-**	**-**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย				
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	-	40,000	30,000
เพิ่มขึ้น	-	-	10,000	10,000
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**-**	**-**	**50,000**	**40,000**
การร่วมค้า				
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,956,729	2,145,947	1,956,729	2,145,947
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	(13,830)	(189,218)	(13,830)	(189,218)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**1,942,899**	**1,956,729**	**1,942,899**	**1,956,729**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	-	560
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2	2	2	2
รวม	**2**	**2**	**2**	**562**
เจ้าหนี้การค้า				
บริษัทใหญ่	72	-	72	-
บริษัทย่อย	-	-	13,596	16,956
การร่วมค้า	445	-	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2,052	919	1,781	765
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	1,252	3,732	1,252	2,339
รวม	**3,821**	**4,651**	**16,701**	**20,060**
เจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	3,555	23,398
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	97	830	97	125
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	72	-	72	-
รวม	**169**	**830**	**3,724**	**23,523**
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า				
บริษัทย่อย	-	-	3,411	14,178
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	9,974	5,714	8,865	4,649
รวม	**9,974**	**5,714**	**12,276**	**18,827**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				
บริษัทย่อย	-	-	143,663	109,696
การร่วมค้า	-	1,794	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	374	928	370	926
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	14,686	8,011	-	-
รวม	**15,060**	**10,733**	**144,033**	**110,622**
หนี้สินหมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	-	10
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2,200	2,200	160	160
รวม	**2,200**	**2,200**	**160**	**170**
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	**-**	**-**	**1,308**	**1,444**

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญ

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ผลประโยชน์ระยะสั้น	55,403	101,279	55,035	57,868
ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น				
- ต้นทุนบริการที่แสดงรวมในค่าใช้จ่ายบริหาร	1,154	1,740	1,154	1,056
- ต้นทุนดอกเบี้ยที่แสดงรวมในต้นทุนทางการเงิน	824	1,003	824	590
- การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	401	3,840	401	3,840
รวม	**57,782**	**107,862**	**57,414**	**63,354**

ตลอดเวลาที่ผ่านมากรรมการของกลุ่มกิจการหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน อาจซื้อสินค้าจากกลุ่มบริษัท รายการซื้อเหล่านี้มีระยะเวลาและเงื่อนไขปกติเช่นเดียวกับรายการที่กลุ่มบริษัทมีกับพนักงานหรือลูกค้า

ค่าตอบแทนกรรมการ

ค่าตอบแทนกรรมการเป็นค่าตอบแทนรายเดือน ค่าตอบแทนประจำปี เบี้ยประชุมและผลประโยชน์อื่น ค่าตอบแทนกรรมการเหล่านี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัท ค่าตอบแทนกรรมการนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารที่แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน

สัญญาสำคัญที่ทำกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีดังนี้

1. บริษัทและบริษัทย่อยได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทและบริษัทย่อยมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าสิทธิ (Royalty) ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดิน (เกตเวย์) ไอพีสตาร์ ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าอุปกรณ์ปลายทางไอพีสตาร์ (IPSTAR User Terminal : “UT”) และร้อยละ 3 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4

2. บริษัทได้ทำสัญญาในการดำเนินธุรกิจทางด้านดาวเทียมกับบริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน โดยบริษัทมีภาระผูกพันในการให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมและให้คำปรึกษา บริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันมีภาระผูกพันต่อบริษัทที่จะต้องชำระค่าบริการดังกล่าวตามสัญญาอีกเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 14.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 9.20 ล้านบาท (2560: ประมาณ 33.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 14.60 ล้านบาท) ค่าบริการเป็นไปตามอัตราที่ตกลงไว้ในสัญญา คิดตามจำนวนที่ใช้จริงหรือคิดตามจำนวนการติดตั้งอุปกรณ์รับส่งสัญญาณปลายทาง

3. บริษัทได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทย่อยมีภาระผูกพันในการให้บริการรวมสัญญาณภาพ สัญญาณเสียง และสัญญาณข้อมูล ซึ่งบริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าบริการ เป็นจำนวนเงิน 6,480 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อช่อง/ต่อปี

5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินสดในมือ	105,311	41,066	91,879	25,358
เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวันและประเภทออมทรัพย์	2,230,682	1,629,080	1,330,209	658,408
เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง	494,242	290,625	297,666	-
รวม	**2,830,235**	**1,960,771**	**1,719,754**	**683,766**
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์และเงินฝากประจำ	**0.71%**	**0.67%**	**0.77%**	**0.24%**

6. เงินลงทุนชั่วคราว

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงิน	2,272,934	2,501,522	1,787,934	2,412,500
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,954,276	905,547	2,046,221	1,023,962
รวม	**4,227,210**	**3,407,069**	**3,834,155**	**3,436,462**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงินมีอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 0.80 ถึง ร้อยละ 2.87 ต่อปี (31 ธันวาคม 2560: ร้อยละ 1.35 ถึง ร้อยละ 1.70 ต่อปี) และครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้า					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	82,024	54,345	1,327,345	334,779
กิจการอื่น		1,891,098	1,708,865	1,144,910	985,674
รวม		**1,973,122**	**1,763,210**	**2,472,255**	**1,320,453**
รายได้ค้างรับ					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	351	5,305	1,930	331,122
กิจการอื่น		639,793	413,580	447,482	407,601
รวม		**640,144**	**418,885**	**449,412**	**738,723**
ลูกหนี้หมุนเวียนอื่น					
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า		49,760	46,744	28,567	31,125
เงินจ่ายล่วงหน้า		159,038	158,977	139,418	136,060
อื่นๆ		106,599	33,102	79,881	14,300
รวม		**315,397**	**238,823**	**247,866**	**181,485**
รวมลูกหนี้การค้า รายได้ค้างรับ และลูกหนี้หมุนเวียนอื่น		**2,928,663**	**2,420,918**	**3,169,533**	**2,240,661**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		(1,077,230)	(754,059)	(598,505)	(283,248)
สุทธิ		**1,851,433**	**1,666,859**	**2,571,028**	**1,957,413**

	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ				
ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	**358,395**	**494,033**	**337,681**	**109,610**

การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้การค้า มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	8,668	22	795,961	291,797
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	3,721	30	411,054	38,667
3 - 6 เดือน	15,537	-	115,739	768
6 - 12 เดือน	463	-	1,063	-
มากกว่า 12 เดือน	53,635	54,293	3,528	3,547
	82,024	**54,345**	**1,327,345**	**334,779**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(52,737)	(54,293)	(2,629)	(2,648)
	29,287	**52**	**1,324,716**	**332,131**
กิจการอื่น				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	138,934	253,857	97,118	146,600
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	416,532	426,551	345,010	187,225
3 - 6 เดือน	226,721	395,136	100,455	192,006
6 - 12 เดือน	256,184	389,601	148,889	264,450
มากกว่า 12 เดือน	852,727	243,720	453,438	195,393
	1,891,098	**1,708,865**	**1,144,910**	**985,674**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(1,024,493)	(699,766)	(595,876)	(280,600)
	866,605	**1,009,099**	**549,034**	**705,074**
สุทธิ	**895,892**	**1,009,151**	**1,873,750**	**1,037,205**

โดยปกติระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าของกลุ่มบริษัทสำหรับลูกค้าทั่วไป มีระยะเวลาตั้งแต่ 15 วัน ถึง 120 วัน

8. สินค้าคงเหลือ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลือง	45,066	47,069	44,777	46,776
งานระหว่างทำ	15,434	14,717	15,434	14,717
สินค้าสำเร็จรูป	154,303	157,780	113,551	114,800
สินค้าระหว่างทาง	134	535	-	402
	214,937	**220,101**	**173,762**	**176,695**
หัก ค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือ	(92,453)	(95,287)	(75,482)	(69,802)
สุทธิ	**122,484**	**124,814**	**98,280**	**106,893**

9. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและหนี้สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย

เงินลงทุนในบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (“CSL”) ถูกนำเสนอเป็นกลุ่มสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขาย ซึ่งเป็นไปตามข้อผูกมัดของสัญญา Shares Tender Agreement ตามที่บริษัท ไทย แอนวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (“Thai AI”) (เดิมชื่อ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด (“DTV”)) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ได้ลงนามเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2560 เพื่อขายหุ้นสามัญทั้งหมดที่ถืออยู่ใน CSL จำนวน 250,099,990 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 42.07 ของหุ้นที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ในราคาเสนอซื้อ 7.80 บาทต่อหุ้น คิดเป็นมูลค่า 1,950.78 ล้านบาท ซึ่งการขายได้เสร็จสิ้นแล้ว เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561 โดยมีกำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนดังกล่าวจำนวน 1,949.52 ล้านบาท และกำไรจากการดำเนินงานที่ยกเลิกจำนวน 29.65 ล้านบาท ในงบกำไรขาดทุนรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 แสดงรายการดังต่อไปนี้

	หน่วย : พันบาท
สิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขาย	1,950,780
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย	(4,876)
สิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขาย-สุทธิ	**1,945,904**
สินทรัพย์รวม	1,842,453
หนี้สินรวม	1,020,338
สินทรัพย์สุทธิ	**822,115**
หัก ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	(474,756)
สินทรัพย์สุทธิส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	347,359
โอนกลับบัญชีผลกำไรสะสมจากการลดสัดส่วนการลงทุนในบริษัทย่อย	350,971
	3,612
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	**1,949,516**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 กลุ่มสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขาย ประกอบด้วย

รายละเอียดของกลุ่มสินทรัพย์ที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขายและหนี้สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย มีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม
	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560
	พันบาท
สินทรัพย์	
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	329,573
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	446,297
สินค้าคงเหลือ	43,767
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	797
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	872,880
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	68,617
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	51,683
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	23,575
	1,837,189
หนี้สิน	
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	250,000
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	432,790
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	90
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	60,548
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	121,549
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	6,585
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7,464
เงินกู้ยืมระยะยาว	1,799
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	154,983
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	19,449
	1,055,257

งบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 ได้ถูกจัดประเภทใหม่เพื่อนำเสนอการดำเนินงานที่ยกเลิกเป็นรายการแยกต่างหากจากการดำเนินงานต่อเนื่อง ดังนี้

		งบการเงินรวม	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	หมายเหตุ	2561	2560
		พันบาท	พันบาท
ผลการดำเนินงานของการดำเนินงานที่ยกเลิก			
รายได้		227,372	2,818,829
ค่าใช้จ่าย		(189,241)	(2,421,954)
ผลการดำเนินงานจากกิจกรรมการดำเนินงาน		**38,131**	**396,875**
ภาษีเงินได้		(8,482)	(71,214)
ผลการดำเนินงานจากกิจกรรมการดำเนินงาน (สุทธิจากภาษีเงินได้)		**29,649**	**325,661**
กำไรต่อหุ้น			
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน *(บาท)*	29	0.01	0.12
กำไรต่อหุ้นปรับลด *(บาท)*	29	0.01	0.12

	งบการเงินรวม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2560
	พันบาท
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) การดำเนินงานที่ยกเลิก	
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมการดำเนินงาน	442,196
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(222,051)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(310,900)
เงินสดสุทธิใช้ไปในการดำเนินงานที่ยกเลิก	**(90,755)**

10. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	522,595	1,098,814
เงินลงทุนในการร่วมค้า	1,444,283	1,356,701	1,444,283	1,356,701
รวมเงินลงทุน - สุทธิ	**1,444,283**	**1,356,701**	**1,966,878**	**2,455,515**
โดยแสดงรายการในงบแสดงฐานะทางการเงินดังนี้				
เงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย	1,444,283	1,356,701	2,946,904	3,031,560
หนี้สินสุทธิในบริษัทย่อย	-	-	(980,026)	(576,045)
รวมเงินลงทุน - สุทธิ	**1,444,283**	**1,356,701**	**1,966,878**	**2,455,515**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,356,701	1,417,201	2,455,515	1,290,210
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	2,071,866
เงินลงทุนเพิ่มขึ้น	-	-	-	1,272
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	119,388	196,185	1,628,780	(263,786)
ส่วนแบ่งกำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่ยกเลิก	-	-	12,509	136,958
เงินปันผลรับ	-	-	(1,717,155)	(431,474)
กำไร (ขาดทุน) จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน	-	(77,978)	130	(61,256)
รายการตัดจ่ายจากการขายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	(350,971)	-
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(31,806)	(178,707)	(61,930)	(288,275)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**1,444,283**	**1,356,701**	**1,966,878**	**2,455,515**

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 และเงินปันผลรับสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน มีดังนี้

	งบการเงินรวม									
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุน		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลรับ	
	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
	ร้อยละ	*ร้อยละ*			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
การร่วมค้า										
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	138	138	1,444	1,357	-	-
					138	**138**	**1,444**	**1,357**	**-**	**-**

บริษัทไม่มีเงินลงทุนในการร่วมค้าซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นจึงไม่มีราคาที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

	งบการเงินเฉพาะกิจการ									
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุนสุทธิจากการด้อยค่า		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลสำหรับปี	
	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
	ร้อยละ	ร้อยละ			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
บริษัทย่อย										
บริษัท ไทย แอนวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (เดิมชื่อ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด)	99.99	99.99	399 ล้านบาท	399 ล้านบาท	399	399	478	419	1,491	95
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	100.00	100.00	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	157	157	(964)	(564)	-	-
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	100.00	100.00	-	-	-	-	74	149	99	68
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	1	1	1	37	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	1	1	54	43	-	-
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	100.00	100.00	600,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	600,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	21	21	84	68	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	100.00	100.00	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	425	425	249	383	-	-
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	99.99	99.99	0.25 ล้านบาท	0.25 ล้านบาท	-	-	8	5	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	100.00	100.00	100 ล้านเยน	100 ล้านเยน	33	33	261	202	29	-
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	100.00	100.00	3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	98	98	102	108	-	-
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	100.00	100.00	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	2	2	160	240	98	268
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	100.00	100.00	30 ล้านรูปีอินเดีย	30 ล้านรูปีอินเดีย	16	16	32	21	-	-
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	100.00	12,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ	12,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ	1	1	(16)	(12)	-	-
รวม					**1,154**	**1,154**	**523**	**1,099**	**1,717**	**431**
การร่วมค้า										
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	**138**	**138**	**1,444**	**1,357**	**-**	**-**

การร่วมค้า

ตารางต่อไปนี้สรุปข้อมูลทางการเงินการร่วมค้าที่รวมอยู่ในงบการเงินของการร่วมค้า ปรับปรุงด้วยการปรับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ซื้อ และความแตกต่างของนโยบายการบัญชี การกระทบยอดรายการระหว่างข้อมูลทางการเงินโดยสรุปดังกล่าวกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียของกลุ่มกิจการในกิจการเหล่านี้

	วันที่รายงาน	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ	สินทรัพย์หมุนเวียน	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน	หนี้สินไม่หมุนเวียน	สินทรัพย์สุทธิ	รายได้รวม	กำไรสุทธิ	ขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม
		ร้อยละ	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ปี 2561											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	151,905	6,701,997	(89,239)	(3,829,076)	2,935,587	4	234,093	(73,483)	160,610
รวม			**151,905**	**6,701,997**	**(89,239)**	**(3,829,076)**	**2,935,587**	**4**	**234,093**	**(73,483)**	**160,610**
ปี 2560											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	105,507	6,702,003	(668,610)	(3,374,303)	2,764,597	8	384,676	(361,722)	22,954
รวม			**105,507**	**6,702,003**	**(668,610)**	**(3,374,303)**	**2,764,597**	**8**	**384,676**	**(361,722)**	**22,954**

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีดังต่อไปนี้

บริษัทย่อย

ในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด ("DTV") ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2561 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติให้เปลี่ยนชื่อ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด เป็น บริษัท ไทย แอนวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด ซึ่งได้จดทะเบียนแก้ไขต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561

การร่วมค้า

การจ่ายเงินปันผลของบริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ("LTC")

ในการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของ LTC เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นจากผลการดำเนินงานประจำปี 2560 ของ LTC เป็นจำนวนเงิน 28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาระผูกพัน

ตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมทุนระหว่างกลุ่มบริษัทและรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นทั้งหมดใน LTC ให้แก่รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตให้ดำเนินการในปี 2589 (หมายเหตุ 32.2)

11. ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

ตารางต่อไปนี้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) ("CSL") แต่ละรายการของกลุ่มบริษัทที่มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมที่มีสาระสำคัญ ก่อนการตัดรายการระหว่างกัน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

	หน่วย : พันบาท
ร้อยละของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	57.93%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	1,837,189
หนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	(1,055,257)
สินทรัพย์สุทธิ	**781,932**
มูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	457,616

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

	หน่วย : พันบาท
ร้อยละของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	57.93%
กำไรจากการดำเนินงานที่ยกเลิก	325,743
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	15,346
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	**341,089**
กำไรที่แบ่งให้กับส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	188,703
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่แบ่งให้กับส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	197,593

12. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**711,377**	**12,430,414**	**1,348,443**	**41,541**	**14,531,775**
เพิ่มขึ้น	11,559	89,980	97,633	115,196	314,368
โอน	58,249	12,323	56,929	(152,131)	(24,630)
จำหน่าย	-	(57,353)	(50,874)	-	(108,227)
ตัดจำหน่าย	(2,098)	(202,607)	(12,117)	-	(216,822)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(5,603)	(26,151)	(5,097)	(99)	(36,950)
หัก โอนไปสินทรัพย์หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	(334,775)	(802,652)	(1,056,036)	(127)	(2,193,590)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**438,709**	**11,443,954**	**378,881**	**4,380**	**12,265,924**
เพิ่มขึ้น	2,010	61,474	24,061	5,237	92,782
โอน	(1,630)	(9,939)	(9,122)	(77)	(20,768)
จำหน่าย	(427)	(32,149)	(33,594)	-	(66,170)
ตัดจำหน่าย	(1,138)	(17,704)	(2,994)	-	(21,836)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(27,248)	(19,726)	(5,004)	(577)	(52,555)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**410,276**	**11,425,910**	**352,228**	**8,963**	**12,197,377**

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**396,328**	**3,820,559**	**967,728**	**-**	**5,184,615**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	38,534	749,092	122,389	-	910,015
โอน	(20,414)	4,651	(3,130)	-	(18,893)
จำหน่าย	-	(57,130)	(48,169)	-	(105,299)
ตัดจำหน่าย	(1,888)	(202,583)	(10,659)	-	(215,130)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(5,398)	(19,783)	(2,810)	-	(27,991)
หัก โอนไปสินทรัพย์หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	(28,068)	(554,201)	(738,440)	-	(1,320,709)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**379,094**	**3,740,605**	**286,909**	**-**	**4,406,608**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	19,752	660,192	39,468	-	719,412
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	2,423,000	-	-	2,423,000
โอน	(1,558)	(29,015)	(8,370)	-	(38,943)
จำหน่าย	(356)	(25,349)	(29,891)	-	(55,596)
ตัดจำหน่าย	(1,136)	(17,620)	(2,931)	-	(21,687)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(27,027)	(18,638)	(4,455)	-	(50,120)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**368,769**	**6,733,175**	**280,730**	**-**	**7,382,674**

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	315,049	8,609,855	346,914	41,541	9,313,359
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	33,801	-	33,801
	315,049	**8,609,855**	**380,715**	**41,541**	**9,347,160**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	59,615	7,703,349	70,984	4,380	7,838,328
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	20,988	-	20,988
	59,615	**7,703,349**	**91,972**	**4,380**	**7,859,316**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	41,507	4,692,735	55,131	8,963	4,798,336
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	16,367	-	16,367
	41,507	**4,692,735**	**71,498**	**8,963**	**4,814,703**

ราคาทรัพย์สินของกลุ่มบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้วแต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวน 2,239.61 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2560 : 2,123.43 ล้านบาท)

การด้อยค่าของอุปกรณ์

เนื่องจากธุรกิจดาวเทียมมีการแข่งขันสูง มีผลทำให้ราคาตลาดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจดาวเทียม ทั้งนี้ บริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของอุปกรณ์ ซึ่งวัดมูลค่าโดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8 ซึ่งพบว่ามูลค่าตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน จึงบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าจำนวน 2,423 ล้านบาท โดยแสดงอยู่ในขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**160,548**	**10,673,958**	**222,054**	**-**	**11,056,560**
เพิ่มขึ้น	8,438	25,954	21,045	-	55,437
โอน	-	(1,882)	-	-	(1,882)
จำหน่าย	(295)	(49,036)	(18,891)	-	(68,222)
ตัดจำหน่าย	(131)	(94,106)	(1,391)	-	(95,628)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**168,560**	**10,554,888**	**222,817**	**-**	**10,946,265**
เพิ่มขึ้น	2,004	51,233	12,608	-	65,845
โอน	(1,630)	11,030	(8,298)	-	1,102
จำหน่าย	(427)	(32,149)	(24,450)	-	(57,026)
ตัดจำหน่าย	(1,138)	(17,468)	(1,878)	-	(20,484)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**167,369**	**10,567,534**	**200,799**	**-**	**10,935,702**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**92,896**	**2,368,021**	**154,507**	**-**	**2,615,424**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	22,280	650,788	26,629	-	699,697
โอน	-	(360)	-	-	(360)
จำหน่าย	(295)	(48,975)	(17,672)	-	(66,942)
ตัดจำหน่าย	(98)	(94,106)	(1,391)	-	(95,595)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**114,783**	**2,875,368**	**162,073**	**-**	**3,152,224**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	18,841	629,635	24,630	-	673,106
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	2,423,000	-	-	2,423,000
โอน	(1,558)	(7,831)	(7,548)	-	(16,937)
จำหน่าย	(356)	(25,349)	(20,892)	-	(46,597)
ตัดจำหน่าย	(1,136)	(17,384)	(1,815)	-	(20,335)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**130,574**	**5,877,439**	**156,448**	**-**	**6,164,461**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	67,652	8,305,937	37,322	-	8,410,911
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	30,225	-	30,225
	67,652	**8,305,937**	**67,547**	**-**	**8,441,136**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	53,777	7,679,520	39,756	-	7,773,053
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	20,988	-	20,988
	53,777	**7,679,520**	**60,744**	**-**	**7,794,041**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	36,795	4,690,095	27,984	-	4,754,874
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	16,367	-	16,367
	36,795	**4,690,095**	**44,351**	**-**	**4,771,241**

ราคาทรัพย์สินของบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้ว แต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวน 1,722.15 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2560 : 1,571.74 ล้านบาท)

13. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**26,232,910**	**20,233**	**968,984**	**1,851,326**	**2,820,310**
เพิ่มขึ้น	-	-	-	32,754	32,754
โอน	186	-	-	(640)	(640)
จำหน่าย	-	-	-	(800)	(800)
ตัดจำหน่าย	-	(56)	-	(1,456)	(1,456)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(1,481)	(13,430)	(14,911)
หัก โอนไปสินทรัพย์หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	-	-	-	(251,947)	(251,947)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**26,233,096**	**20,177**	**967,503**	**1,615,807**	**2,583,310**
เพิ่มขึ้น	271	-	-	1,409	1,409
โอน	17,710	-	-	-	-
จำหน่าย	-	-	-	(298)	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(8,135)	(8,135)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(5,096)	(5,639)	(10,735)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**26,251,077**	**20,177**	**962,407**	**1,603,144**	**2,565,551**

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**17,028,162**	**2,583**	**825,930**	**1,283,608**	**2,109,538**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,365	2,017	-	125,265	125,265
ขาดทุนจากการด้อยค่า	3,196,000	-	85,059	27,622	112,681
โอน	-	-	-	(640)	(640)
จำหน่าย	-	-	-	(741)	(741)
ตัดจำหน่าย	-	(56)	-	(505)	(505)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	2,550	(8,555)	(6,005)
หัก โอนไปสินทรัพย์หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	-	-	-	(183,331)	(183,331)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**22,246,527**	**4,544**	**913,539**	**1,242,723**	**2,156,262**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,150,330	2,018	-	103,921	103,921
กลับรายการการด้อยค่า	(170,000)	-	-	-	-
โอน	16,880	-	-	-	-
จำหน่าย	-	-	-	(298)	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(8,128)	(8,128)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(5,877)	(5,357)	(11,234)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**23,243,737**	**6,562**	**907,662**	**1,332,861**	**2,240,523**

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**9,204,748**	**17,650**	**143,054**	**567,718**	**710,772**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**3,986,569**	**15,633**	**53,964**	**373,084**	**427,048**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**3,007,340**	**13,615**	**54,745**	**270,283**	**325,028**

การด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

เนื่องจากธุรกิจดาวเทียมมีการแข่งขันสูง มีผลทำให้ราคาตลาดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้บริษัทยังสูญเสียลูกค้ารายใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศและยังไม่มีความแน่นอนในการหาลูกค้าทดแทน ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจดาวเทียมซึ่งบริษัทได้พิจารณาบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการจำนวน 3,196 ล้านบาท สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 อย่างไรก็ตามบริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ซึ่งวัดมูลค่าโดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8 ซึ่งพบว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนสูงกว่ามูลค่าตามบัญชี จึงบันทึกกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าจำนวน 170 ล้านบาทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

การด้อยค่าของค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เนื่องจากผลกระทบของการชะลอตัวของธุรกิจเหมืองและธุรกิจก่อสร้างในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นลูกค้าหลักของบริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด จึงมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัทดังกล่าว ซึ่งเป็นบริษัทย่อยทางอ้อมของกลุ่มบริษัท ทั้งนี้ บริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ซึ่งวัดมูลค่าโดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 10 ซึ่งพบว่ามูลค่าตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน จึงบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมจำนวน 85 ล้านบาทและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นจำนวน 28 ล้านบาท โดยแสดงอยู่ในขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**26,232,910**	**20,177**	**1,419,784**
เพิ่มขึ้น	-	-	6,346
โอน	186	-	-
ตัดจำหน่าย	-	-	(126)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**26,233,096**	**20,177**	**1,426,004**
เพิ่มขึ้น	271	-	1,409
โอน	17,710	-	-
จำหน่าย	-	-	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	(8,135)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**26,251,077**	**20,177**	**1,418,980**
ค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**17,028,162**	**2,527**	**997,445**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,365	2,017	95,120
ขาดทุนจากการด้อยค่า	3,196,000	-	-
ตัดจำหน่าย	-	-	(126)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**22,246,527**	**4,544**	**1,092,439**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,150,330	2,018	94,592
กลับรายการด้อยค่า	(170,000)	-	-
โอน	16,880	-	-
จำหน่าย	-	-	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	(8,128)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**23,243,737**	**6,562**	**1,178,605**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	**9,204,748**	**17,650**	**422,339**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ 1 มกราคม 2561	**3,986,569**	**15,633**	**333,565**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**3,007,340**	**13,615**	**240,375**

14. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีภายหลังจากการนำมาหักกลบกันตามความเหมาะสม ได้แสดงรวมไว้ในงบแสดงฐานะการเงินโดยมีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	1,117,018	775,825	992,281	704,853
	1,117,018	**775,825**	**992,281**	**704,853**

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับรายการขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไปจะรับรู้ได้ไม่เกินจำนวนที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ทางภาษีนั้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทย่อยมีรายการขาดทุนสะสมทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไปเพื่อหักกลบกับกำไรทางภาษีในอนาคตซึ่งไม่รับรู้อยู่ในงบการเงินรวม ดังต่อไปนี้ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทย่อยได้ใช้ประโยชน์ในขาดทุนสะสมทางภาษีทั้งหมดแล้ว)

	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
ปีที่หมดอายุ		
2561	-	34,652
2562	-	68,589
2563	-	45,717
2564	-	13,615
2565	-	9,867
รวม	**-**	**172,440**

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรวมที่เกิดขึ้นในระหว่างปีมีดังนี้

	งบการเงินรวม			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 28)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	3,122	63,904	(5,798)	61,228
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	4,350	2,284	(432)	6,202
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	16,250	(293)	(861)	15,096
เงินมัดจำรับ	30,735	(6,272)	-	24,463
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	21,131	(7,452)	(731)	12,948
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	33,941	(3,856)	931	31,016
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	17,765	18,946	(2,696)	34,015
การด้อยค่าของสินทรัพย์	639,200	276,229	-	915,429
อื่นๆ	9,331	5,854	1,436	16,621
รวม	**775,825**	**349,344**	**(8,151)**	**1,117,018**

	งบการเงินรวม				
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน			
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 28)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	การดำเนินงานที่ยกเลิก	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี					
ยอดขาดทุนยกไป	60,057	(47,482)	(2,571)	(6,882)	3,122
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	13,006	933	(62)	(9,527)	4,350
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	12,879	2,706	671	(6)	16,250
เงินมัดจำรับ	36,696	(5,961)	-	-	30,735
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	(11,674)	34,760	(366)	(1,589)	21,131
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	83,431	5,071	(18,333)	(36,228)	33,941
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	66,608	(48,209)	77	(711)	17,765
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	30,782	(30,910)	128	-	-
การด้อยค่าของสินทรัพย์	-	639,200	-	-	639,200
อื่นๆ	18,626	(3,336)	(2,328)	(3,631)	9,331
รวม	**310,411**	**546,772**	**(22,784)**	**(58,574)**	**775,825**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 28)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	13,960	1,136	-	15,096
เงินมัดจำรับ	29,963	(6,662)	-	23,301
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	29,790	(3,709)	1,037	27,118
การด้อยค่าของสินทรัพย์	639,200	276,229	-	915,429
อื่นๆ	(8,060)	16,664	2,733	11,337
รวม	**704,853**	**283,658**	**3,770**	**992,281**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 28)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	11,522	2,438	-	13,960
เงินมัดจำรับ	35,821	(5,858)	-	29,963
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	41,502	4,680	(16,392)	29,790
การด้อยค่าของสินทรัพย์	-	639,200	-	639,200
อื่นๆ	(5,766)	(1,408)	(886)	(8,060)
รวม	**83,079**	**639,052**	**(17,278)**	**704,853**

15. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	164,440	124,676	154,075	117,492
เงินมัดจำการประเมินภาษี	200,994	220,214	200,994	220,214
เงินมัดจำอื่น	15,290	15,506	15,290	15,506
อื่นๆ	17,459	11,835	10,000	-
	398,183	372,231	380,359	353,212
หัก ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	(53,955)	(54,234)	(53,955)	(54,234)
รวม	**344,228**	**317,997**	**326,404**	**298,978**

16. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ส่วนที่หมุนเวียน				
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	412,127	415,064	412,127	415,064
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	8,714	6,724	8,714	6,724
รวมส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	420,841	421,788	420,841	421,788
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,253,000	-	2,275,000	-
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยระยะสั้น	2,673,841	421,788	2,695,841	421,788
ส่วนที่ไม่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะยาว				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	2,060,638	2,490,386	2,060,638	2,490,386
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	18,061	23,997	18,061	23,997
รวมเงินกู้ยืมระยะยาว	2,078,699	2,514,383	2,078,699	2,514,383
หุ้นกู้ระยะยาว	2,270,312	4,510,246	2,273,312	4,547,246
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยไม่หมุนเวียน	4,349,011	7,024,629	4,352,011	7,061,629
รวม	**7,022,852**	**7,446,417**	**7,047,852**	**7,483,417**

หุ้นกู้ระยะยาว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีหุ้นกู้ระยะยาวชนิดระบุชื่อผู้ถือไม่มีหลักประกัน ไม่ด้อยสิทธิ และมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ จำนวน 2 ชุด วงเงิน 4,550 ล้านบาท มูลค่าหน่วยละ 1,000 บาท มีรายละเอียดดังนี้

วันที่จำหน่าย	**จำนวนหน่วย**	**จำนวนเงิน**	**อัตราดอกเบี้ย** *(ต่อปี)*	**กำหนดจ่ายชำระดอกเบี้ย**	**กำหนดชำระคืนเงินต้น**	**ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561**
	หลักล้าน	ล้านบาท				ล้านบาท
29 กันยายน 2557	2.275	2,275	ร้อยละ 4.28	ทุก 6 เดือน	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 2 ตุลาคม 2562	2,275
29 กันยายน 2557	2.275	2,275	ร้อยละ 4.68	ทุก 6 เดือน	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 2 ตุลาคม 2564	2,275
รวมหุ้นกู้						4,550
หัก ต้นทุนในการออกหุ้นกู้						(3)
สุทธิ						**4,547**

การเปลี่ยนแปลงของเงินกู้ยืมสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	หมายเหตุ	2561	2560	2561	2560
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
ราคาตามบัญชีต้นงวด - สุทธิ		7,446,417	10,224,860	7,483,417	9,870,052
เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นสุทธิจากค่าใช้จ่าย					
ทางการเงิน		-	480,000	-	-
จ่ายคืนเงินกู้ยืม		(414,483)	(2,496,861)	(414,483)	(1,976,064)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการ					
จัดหาเงินกู้ยืม	26	1,066	1,066	1,066	1,066
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน		(28,433)	(413,301)	(28,433)	(413,301)
อื่นๆ		18,285	(37,000)	6,285	1,664
หัก โอนไปสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
ที่ถือไว้เพื่อขาย		-	(312,347)	-	-
ราคาตามบัญชีปลายงวด - สุทธิ		**7,022,852**	**7,446,417**	**7,047,852**	**7,483,417**

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
- อัตราคงที่	4,550,086	4,540,967	4,575,086	4,577,967
- อัตราลอยตัว	2,472,766	2,905,450	2,472,766	2,905,450
รวม	**7,022,852**	**7,446,417**	**7,047,852**	**7,483,417**
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก				
- เงินกู้ยืม	4.78%	3.70%	4.78%	3.70%
- หุ้นกู้	4.48%	4.48%	4.48%	4.48%

ระยะเวลาการครบกำหนดของเงินกู้ยืมระยะยาวและหุ้นกู้ระยะยาว - สุทธิจากต้นทุนทางการเงิน มีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	423,778	2,663,742	423,778	2,697,742
เกินกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	3,925,233	4,360,887	3,928,233	4,363,887
รวม	**4,349,011**	**7,024,629**	**4,352,011**	**7,061,629**

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขรวมทั้งการรักษาอัตราส่วนทางการเงินที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้และผู้ถือหุ้นกู้

วงเงินกู้ยืมจากธนาคาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 กลุ่มบริษัทมีวงเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้ใช้จากธนาคารในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวน 3,924.41 ล้านบาท และ 30.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (2560: 4,583.03 ล้านบาท และ 30.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินที่เกิดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินรวม				
	เงินกู้ยืมระยะสั้น	**หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน**	**เงินกู้ยืมระยะยาว**	**หุ้นกู้**	**รวม**
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	-	30,721	2,905,450	4,510,246	7,446,417
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด					
ชำระคืนเงินกู้ยืม	-	(10,231)	(404,252)	-	(414,483)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด					
สัญญาเช่าทางการเงินเพิ่มขึ้น	-	6,285	-	-	6,285
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	-	1,066	1,066
การลงทุนในหุ้นกู้ภายในกลุ่มกิจการ	-	-	-	12,000	12,000
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(28,433)	-	(28,433)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**-**	**26,775**	**2,472,765**	**4,523,312**	**7,022,852**

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินรวม				
	เงินกู้ยืมระยะสั้น	**หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน**	**เงินกู้ยืมระยะยาว**	**หุ้นกู้**	**รวม**
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	230,000	43,369	5,405,311	4,546,180	10,224,860
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด					
เงินกู้เพิ่ม	480,000	-	-	-	480,000
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(460,000)	(10,301)	(2,026,560)	-	(2,496,861)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด					
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	-	1,066	1,066
การลงทุนในหุ้นกู้ภายในกลุ่มกิจการ	-	-	-	(37,000)	(37,000)
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(413,301)	-	(413,301)
โอนไปสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	(250,000)	(2,347)	(60,000)	-	(312,347)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560	**-**	**30,721**	**2,905,450**	**4,510,246**	**7,446,417**

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	**เงินกู้ยืมระยะยาว**	**หุ้นกู้**	**รวม**
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	30,721	2,905,450	4,547,246	7,483,417
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(10,231)	(404,252)	-	(414,483)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
สัญญาเช่าทางการเงินเพิ่มขึ้น	6,285	-	-	6,285
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	1,066	1,066
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(28,433)	-	(28,433)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	**26,775**	**2,472,765**	**4,548,312**	**7,047,852**

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	**เงินกู้ยืมระยะยาว**	**หุ้นกู้**	**รวม**
ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	38,561	5,285,311	4,546,180	9,870,052
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(9,504)	(1,966,560)	-	(1,976,064)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
สัญญาเช่าทางการเงินเพิ่มขึ้น	1,664	-	-	1,664
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	1,066	1,066
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(413,301)	-	(413,301)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560	**30,721**	**2,905,450**	**4,547,246**	**7,483,417**

17. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เจ้าหนี้การค้า					
- บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	3,821	4,651	16,701	20,060
- บุคคลหรือกิจการอื่นๆ		258,785	438,740	146,204	256,801
รวม		**262,606**	**443,391**	**162,905**	**276,861**
เจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น					
- ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		329,036	309,753	302,859	298,612
- อื่นๆ		121,250	113,518	77,818	83,382
รวม		**450,286**	**423,271**	**380,677**	**381,994**
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		**712,892**	**866,662**	**543,582**	**658,855**

18. หนี้สินหมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะสั้น	31,091	52,206	28,197	48,734
ภาษีอื่นๆ	58,215	41,352	16,296	14,518
อื่นๆ	2,008	2,286	-	1
รวม	**91,314**	**95,844**	**44,493**	**63,253**

19. ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน

ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงินมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพัน				
ที่ไม่ได้จัดให้มีกองทุน	160,747	175,940	135,592	148,951
ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงิน	**160,747**	**175,940**	**135,592**	**148,951**

การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 1 มกราคม	175,940	429,770	148,951	207,512
ผลประโยชน์จ่ายโดยโครงการ	(85,311)	(37,518)	(71,172)	(5,413)
รับรู้ในกำไรขาดทุน				
ต้นทุนบริการปัจจุบันและดอกเบี้ย	23,212	52,019	19,387	28,811
ขาดทุนจากการจ่ายชำระผลประโยชน์พนักงานระหว่างปี	41,957	-	33,241	-
	65,169	**52,019**	**52,628**	**28,811**
รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
(กำไร) ขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์				
ประกันภัยที่รับรู้ในระหว่างปี	4,949	(113,348)	5,185	(81,959)
	4,949	**(113,348)**	**5,185**	**(81,959)**
หัก โอนไปเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้				
เพื่อขาย	-	(154,983)	-	-
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**160,747**	**175,940**	**135,592**	**148,951**

ข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันที่รายงาน (แสดงโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
อัตราคิดลด	3.20	3.00	3.20	3.00
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต	5.00	5.00	5.00	5.00

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อสมมติฐานที่เกี่ยวข้องในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่อาจเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล ณ วันที่รายงาน โดยถือว่าข้อสมมติฐานอื่นๆ คงที่ จะมีผลกระทบต่อภาระผูกพันผลประโยชน์ที่กำหนดไว้เป็นจำนวนเงินดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
อัตราคิดลด (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.5)	157,581	175,407	134,664	149,898
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.5)	174,803	158,042	149,382	135,058

แม้ว่าการวิเคราะห์นี้ไม่ได้คำนึงการกระจายตัวแบบเต็มรูปแบบของกระแสเงินสดที่คาดหวังภายใต้โครงการดังกล่าว แต่ได้แสดงประมาณการความอ่อนไหวของข้อสมมติฐานต่างๆ

20. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะยาว	161,876	174,042	155,079	170,395
อื่นๆ	122,277	128,884	122,277	128,884
รวม	**284,153**	**302,926**	**277,356**	**299,279**

21. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

	มูลค่าหุ้นต่อหุ้น (บาท)	2561		2560	
		จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท	จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท
ทุนจดทะเบียน					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	*5*	1,099,977	5,499,884	1,099,977	5,499,884
ออกหุ้นใหม่	5	-	-	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	***5***	**1,099,977**	**5,499,884**	**1,099,977**	**5,499,884**
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	*5*	1,096,067	5,480,333	1,095,994	5,479,970
การออกหุ้นสามัญโดยใช้					
ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้น	*5*	35	177	73	363
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	***5***	**1,096,102**	**5,480,510**	**1,096,067**	**5,480,333**

ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับสิทธิในการรับเงินปันผลจากการประกาศจ่ายเงินปันผลและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนหนึ่งเสียงต่อหนึ่งหุ้นในที่ประชุมของบริษัท

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

21.1 การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ชำระด้วยตราสารทุน

21.1.1 ข้อมูลโครงการ

ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญออกให้สำหรับกรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย โดยบริษัทได้เสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญโดยจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทให้แก่พนักงานที่ทำงานเต็มเวลา (Full-time Employment) ของบริษัทและบริษัทย่อยที่เข้าร่วมโครงการ Performance share plan (“โครงการ”) โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญมีดังนี้

	โครงการ 1	**โครงการ 2**	**โครงการ 3**	**โครงการ 4**
วันที่อนุมัติ:	28 มีนาคม 2556	27 มีนาคม 2557	26 มีนาคม 2558	30 มีนาคม 2559
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	682,000 หน่วย	1,197,700 หน่วย	1,085,300 หน่วย	1,074,300 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	23.266 บาท/หุ้น	38.265 บาท/หุ้น	37.626 บาท/หุ้น	25.918 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	682,000 หุ้น	1,197,700 หุ้น	1,085,300 หุ้น	1,074,300 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก			
ราคาเสนอขายต่อหุ้น:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)			
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น			

การเปลี่ยนแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญแสดงได้ดังนี้

	1 มกราคม 2561	ออกให้ระหว่างงวด	รับคืนระหว่างงวด	ใช้สิทธิระหว่างงวด	หมดอายุระหว่างงวด	31 ธันวาคม 2561
	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย
ESOP - Grant I						
กรรมการ	360	-	-	(15)	(345)	-
พนักงาน	193	-	-	(20)	(173)	-
รวม	**553**	**-**	**-**	**(35)**	**(518)**	**-**
ESOP - Grant II						
กรรมการ	374	-	-	-	-	374
พนักงาน	769	-	-	-	-	769
รวม	**1,143**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1,143**
ESOP - Grant III						
กรรมการ	254	-	-	-	-	254
พนักงาน	691	-	-	-	-	691
รวม	**945**	**-**	**-**	**-**	**-**	**945**
ESOP - Grant IV						
กรรมการ	155	-	-	-	-	155
พนักงาน	741	-	-	-	-	741
รวม	**896**	**-**	**-**	**-**	**-**	**896**
รวมทั้งสิ้น	**3,537**	**-**	**-**	**(35)**	**(518)**	**2,984**

21.1.2 การวัดมูลค่ายุติธรรม

บริษัทวัดมูลค่าของรายจ่ายโครงการ โดยอ้างอิงกับมูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่ออกให้ ณ วันที่ให้สิทธิโดยใช้ Monte Carlo Simulation techniques โดยมีข้อสมมติฐานที่สำคัญดังนี้

	โครงการ 1	**โครงการ 2**	**โครงการ 3**	**โครงการ 4**
มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ให้สิทธิ	35.037 บาท	27.864 บาท	20.424 บาท	12.475 บาท
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	35.750 บาท	40.500 บาท	36.500 บาท	27.000 บาท
ราคาใช้สิทธิ	23.266 บาท	38.265 บาท	37.626 บาท	25.918 บาท
ความผันผวนที่คาดหวัง	55.392%	41.562%	39.894%	36.534%
เงินปันผลที่คาดหวัง	1.119%	1.111%	1.781%	2.407%
อัตราดอกเบี้ยที่ปราศจากความเสี่ยง	3.074%	3.082%	2.340%	1.721%

รายการกระทบยอดทุนสำรองอื่น - การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ชำระด้วยตราสารทุน

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	11,793	21,521
ค่าใช้จ่ายรวมที่รับรู้ระหว่างปีในงบกำไรขาดทุน	3,774	9,874
ลดลงในระหว่างปี	(822)	(19,602)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**14,745**	**11,793**

21.2 การจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้บริหารโดยชำระด้วยเงินสด

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท มีมติอนุมัติแก้ไขจำนวนเงินสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผลการดำเนินงานเป็นจำนวนรวม 22.76 ล้านบาท เพื่อจัดสรรให้กับผู้บริหาร ณ วันสิ้นสุดโครงการ โดยมีเงื่อนไขว่าผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นโดยรวม (Absolute Total Shareholder Return) และผลตอบแทนโดยรวมของผู้ถือหุ้นเมื่อเทียบกับผลตอบแทนเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Relative Total Shareholder Return) ต้องถึงเกณฑ์ที่กำหนดในปีที่ 3 ของโครงการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทได้มีการประเมินเกณฑ์ที่กำหนดของโครงการพบว่า บริษัทไม่สามารถดำเนินการได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดได้ บริษัทจึงกลับรายการค่าใช้จ่ายที่เคยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนในระหว่างปีจำนวน 8.42 ล้านบาทออกทั้งจำนวน

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ในกรณีที่บริษัทเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องนำค่าหุ้นส่วนเกินนี้ตั้งเป็นทุนสำรอง (“ส่วนเกินมูลค่าหุ้น”) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

22. สำรอง

สำรองประกอบด้วย

การจัดสรรกำไร และ/หรือ กำไรสะสม

สำรองตามกฎหมาย

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 116 บริษัทจะต้องจัดสรรทุนสำรอง ("สำรองตามกฎหมาย") อย่างน้อยร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหลังจากหักขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าสำรองดังกล่าวมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน เงินสำรองนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน
ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงินแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลต่างการแปลงค่าทั้งหมดจากงบการเงินของหน่วยงานในต่างประเทศ

ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย
ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลรวมการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายจนกระทั่งมีการตัดรายการหรือเกิดการด้อยค่า

23. ส่วนงานดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานโดยแสดงส่วนงานธุรกิจและส่วนงานภูมิศาสตร์ เป็นรูปแบบหลักในการรายงาน โดยพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารและการรายงานทางการเงินภายในของกลุ่มบริษัทเป็นเกณฑ์ในการกำหนดส่วนงาน

ส่วนงานธุรกิจ

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานธุรกิจที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1	บริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม
ส่วนงาน 2	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ
ส่วนงาน 3	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์

ส่วนงานภูมิศาสตร์

ในการนำเสนอการจำแนกส่วนงานภูมิศาสตร์ รายได้ตามส่วนงานแยกตามเขตภูมิศาสตร์โดยกำหนดจากสถานที่ตั้งของลูกค้า

ส่วนงานในประเทศไทยมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ และบริการจัดพิมพ์และโฆษณาในสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ฉบับธุรกิจ ส่วนงานในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์ การบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจดาวเทียม ส่วนงานในประเทศออสเตรเลีย ประเทศจีน ประเทศอินเดีย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศพม่า มีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานภูมิศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1 ประเทศไทย
ส่วนงาน 2 ประเทศจีน
ส่วนงาน 3 ประเทศอินเดีย
ส่วนงาน 4 ประเทศญี่ปุ่น
ส่วนงาน 5 ประเทศพม่า
ส่วนงาน 6 ประเทศอื่น ๆ

รายได้และผลการดำเนินงานจากส่วนงานทางธุรกิจในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		การดำเนินงานต่อเนื่อง		การดำเนินงานที่ยกเลิก		งบการเงินรวม	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
รายได้	5,850	6,475	229	299	-	-	(71)	(85)	6,008	6,689	224	2,793	6,232	9,482
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	119	196	-	-	119	196	-	-	119	196
ต้นทุนขายและบริการตามส่วนงาน	(4,112)	(5,129)	(188)	(243)	-	-	81	81	(4,219)	(5,291)	(137)	(1,732)	(4,356)	(7,023)
ค่าใช้จ่ายตามส่วนงาน	(1,487)	(1,659)	(33)	(30)	-	-	4	7	(1,516)	(1,682)	(51)	(672)	(1,567)	(2,354)
ผลการดำเนินงานตามส่วนงาน	251	(313)	8	26	119	196	14	3	392	(88)	36	389	428	301
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย									1,950	-	-	-	1,950	-
รายได้อื่น									192	387	3	26	195	413
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ									5	152	-	-	5	152
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์									(2,253)	(3,309)	-	-	(2,253)	(3,309)
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้									286	(2,858)	39	415	325	(2,443)
ต้นทุนทางการเงิน									(338)	(383)	(1)	(18)	(339)	(401)
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน									(52)	(3,241)	38	397	(14)	(2,844)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้									269	454	(8)	(71)	261	383
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม									-	-	(17)	(189)	(17)	(189)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ									**217**	**(2,787)**	**13**	**137**	**230**	**(2,650)**

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		การดำเนินงานต่อเนื่อง		การดำเนินงานที่ยกเลิก		งบการเงินรวม	
	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
สินทรัพย์จำแนกตามส่วนงาน	18,741	21,154	644	219	-	-	(570)	(585)	18,815	20,788	-	1,837	18,815	22,625
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,943	1,957	-	-	-	-	-	-	1,943	1,957	-	-	1,943	1,957
เงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	1,444	1,357	-	-	1,444	1,357	-	-	1,444	1,357
รวมสินทรัพย์													**22,202**	**25,939**
หนี้สินจำแนกตามส่วนงาน	1,987	2,135	72	46	-	-	(17)	(23)	2,042	2,158	-	1,055	2,042	3,213
เงินกู้ยืม	7,023	7,446	-	-	-	-	-	-	7,023	7,446	-	-	7,023	7,446
รวมหนี้สิน													**9,065**	**10,659**

รายได้จากส่วนงานทางภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
รายได้จากส่วนงาน		
ประเทศไทย	3,224,969	3,377,172
ประเทศจีน	1,151	216,909
ประเทศอินเดีย	649,830	686,249
ประเทศญี่ปุ่น	662,558	834,482
ประเทศพม่า	180,258	365,036
ประเทศอื่นๆ	1,289,435	1,208,995
รวมส่วนงานที่ดำเนินงานอยู่	**6,008,201**	**6,688,843**
ส่วนงานที่ยกเลิกการดำเนินงาน	224,527	2,792,840
รวม	**6,232,728**	**9,481,683**

ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้ารายใหญ่ของกลุ่มกิจการ

สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 กลุ่มบริษัทไม่มีรายการกับลูกค้าภายนอกกิจการรายใดรายหนึ่งที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ของรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนตามส่วนงานภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 มีดังนี้

	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ประเทศไทย	8,323,092	12,441,711
ประเทศจีน	3,208	5,766
ประเทศอินเดีย	17,460	25,288
ประเทศญี่ปุ่น	17,636	29,611
ประเทศพม่า	19	48
ประเทศอื่นๆ	3,044,956	3,235,624
รวม	**11,406,371**	**15,738,048**

24. รายได้จากการขายและการให้บริการ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
รายได้จากการขาย	382,882	544,582	191,381	262,163
รายได้จากการให้บริการ	5,625,319	6,144,261	5,266,149	5,616,127
	6,008,201	**6,688,843**	**5,457,530**	**5,878,290**
การดำเนินงานที่ยกเลิก				
รายได้จากการขาย	31,184	406,039	-	-
รายได้จากการให้บริการ	193,343	2,386,801	-	-
	224,527	**2,792,840**	**-**	**-**
รวม	**6,232,728**	**9,481,683**	**5,457,530**	**5,878,290**

25. รายได้อื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
รายได้ค่าที่ปรึกษาและบริหาร	-	-	48,603	76,706
รายได้ดอกเบี้ย	182,852	158,165	177,488	151,947
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายอุปกรณ์	(4,585)	3,903	(4,541)	4,036
รายได้ค่าเบี้ยปรับจากลูกค้า	-	195,460	-	11,092
อื่นๆ	14,036	29,613	3,636	9,841
รวมรายได้อื่นจากการดำเนินงานต่อเนื่อง	**192,303**	**387,141**	**225,186**	**253,622**
การดำเนินงานที่ยกเลิก	2,845	25,727	-	-
รวม	**195,148**	**412,868**	**225,186**	**253,622**

26. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

งบการเงินได้รวมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ ค่าใช้จ่ายตามลักษณะได้เปิดเผยตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับต่าง ๆ ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560	2561	2560
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์	2,253,000	3,308,681	2,253,000	3,196,000
ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และอุปกรณ์	719,412	910,015	673,106	699,697
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,256,268	2,149,648	1,246,940	2,117,485
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	1,066	1,066	1,066	1,066
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	959,965	963,378	663,717	644,538
การดำเนินงานที่ยกเลิก				
ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และอุปกรณ์	13,029	146,113	-	-
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,312	16,023	-	-
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	42,221	540,095	-	-

27. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กลุ่มบริษัทได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของกลุ่มบริษัทบนพื้นฐานความสมัครใจของพนักงานในการเป็นสมาชิกของกองทุน โดยพนักงานจ่ายเงินสะสมในอัตราร้อยละ 3 ถึงอัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนทุกเดือน และกลุ่มบริษัทจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 3 ถึง อัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนของพนักงานทุกเดือน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้ได้จดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลังและจัดการกองทุนโดยผู้จัดการกองทุนที่ได้รับอนุญาต

28. ภาษีเงินได้

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2561	2560	2561	2560
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง					
ภาษีเงินได้ปัจจุบัน		(80,127)	(92,205)	51,271	(104,645)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี					
การเปลี่ยนแปลงของผลต่างชั่วคราว	14	349,344	546,772	283,658	639,052
รวม		**269,217**	**454,567**	**334,929**	**534,407**
รวมภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง		**269,217**	**454,567**	**334,929**	**534,407**
ภาษีเงินได้จากการดำเนินงานที่ยกเลิก	9	(8,482)	(71,214)	-	-
รวมภาษีเงินได้		**260,735**	**383,353**	**334,929**	**534,407**

การกระทบยอดเพื่อหาอัตราภาษีที่แท้จริง

	งบการเงินรวม			
	2561		2560	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		217,036		(2,786,735)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้รวม		(269,217)		(454,567)
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้รวม		(52,181)		(3,241,302)
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	10,436	20	648,260
ผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราภาษีสำหรับกิจการในต่างประเทศ		(2,808)		(22,879)
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในการร่วมค้า		(23,878)		39,237
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		7,119		3,766
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีได้และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		165,202		(231,250)
ผลขาดทุนในปีปัจจุบันที่ไม่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		29,827		(816)
อื่นๆ		83,319		18,249
รวม	**516**	**269,217**	**14**	**454,567**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2561		2560	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		217,036		(2,786,735)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		(334,929)		(534,407)
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้		(117,893)		(3,321,142)
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	23,579	20	664,228
รายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี		9,720		17,700
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า		325,756		(52,757)
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		6,684		3,777
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีเงินได้และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		(85,442)		(114,678)
อื่นๆ		54,632		16,137
รวม	**284**	**334,929**	**16**	**534,407**

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร ฉบับที่ 577 พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2557 ให้ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2558 ที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2558

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ฉบับที่ 42 พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2559 ให้ปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลืออัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป

บริษัทใช้อัตราภาษีเงินได้ที่ลดลงเหลือร้อยละ 20 ในการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560

29. กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 คำนวณจากกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีในแต่ละปีโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แสดงการคำนวณดังนี้

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ					
	2561			2560		
	การดำเนินงานต่อเนื่อง	การดำเนินงานที่ยกเลิก	รวม	การดำเนินงานต่อเนื่อง	การดำเนินงานที่ยกเลิก	รวม
	(พันบาท/พันหุ้น)					
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม						
กำไร (ขาดทุน) ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท (ขั้นพื้นฐาน)	**217,036**	**12,509**	**229,545**	**(2,786,735)**	**136,958**	**(2,649,777)**
จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้ว	**1,096,102**	**1,096,102**	**1,096,102**	**1,096,067**	**1,096,067**	**1,096,067**
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (ขั้นพื้นฐาน) *(บาท)*	**0.20**	**0.01**	**0.21**	**(2.54)**	**0.12**	**(2.42)**

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลดสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 คำนวณจากกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปี หลังจากที่ได้ปรับปรุงผลกระทบของหุ้นปรับลด อย่างไรก็ตาม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 บริษัทไม่ได้คำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด เนื่องจากราคาตามสิทธิมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยระหว่างปี

30. เงินปันผล

ในการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลระหว่างกาลในอัตราหุ้นละ 1.36 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,491 ล้านบาท เงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2561

ในการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2560 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.70 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 767 ล้านบาท เงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2560

31. เครื่องมือทางการเงิน

นโยบายการจัดการความเสี่ยงทางด้านการเงิน

กลุ่มบริษัทต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงินที่สำคัญได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน กลุ่มบริษัทได้กู้ยืมเงินสำหรับรายจ่ายฝ่ายทุน ซึ่งต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยทั้งแบบคงที่และแบบลอยตัว รวมทั้งมีรายการขาย และรายการซื้อที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัทจึงทำรายการตราสารอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว

กลุ่มบริษัทใช้ตราสารอนุพันธ์เพื่อลดความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน และเพื่อช่วยในการบริหารสภาพคล่องของเงินสด กลยุทธ์ที่ใช้ในการป้องกันความเสี่ยงได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยได้ป้องกันโดยการทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยกับธนาคารที่ให้กู้ยืม ส่วนความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้นจากการขายในอนาคตได้ป้องกันโดยการทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าและสิทธิในการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตของรายการขาย รายการซื้อและการกู้ยืม การตัดสินใจที่จะรับระดับความเสี่ยงขึ้นอยู่กับนโยบายของกลุ่มบริษัท ซึ่งกำหนดระดับความเสี่ยงที่สามารถรองรับได้ตามประเภทของรายการและคู่ค้า

กลุ่มบริษัทไม่อนุญาตให้มีการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีลักษณะเป็นทางการค้าเพื่อเก็งกำไร การทำตราสารอนุพันธ์ทุกประเภทต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารก่อนทำสัญญา

ผู้บริหารฝ่ายการเงินมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ย รายงานผู้บริหารประกอบด้วย รายละเอียดของต้นทุน และราคาตลาดของเครื่องมือทางการเงินทั้งหมด รวมถึงสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า และสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ยที่ยังคงค้างอยู่ นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงที่มีอยู่กับระดับความเสี่ยงที่ผู้บริหารกำหนดให้เป็นระดับความเสี่ยงที่สามารถรับได้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงในเรื่องเงินลงทุนโดยมีการกำหนดนโยบายในการลงทุนระยะสั้น

การบริหารจัดการทุน

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทุนของบริษัทเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้ถือหุ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่น ตลอดจนเพื่อดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของทุนที่เหมาะสมเพื่อให้มีความสอดคล้องและสามารถสนับสนุนแผนการบริหารเงินลงทุนหรือโอกาสในการลงทุนต่างๆ อันจะเป็นการสร้างมูลค่า และเสริมความมั่นคงทางการเงินให้กับกลุ่มบริษัท

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเกิดจากการซื้อสินค้าและการขายสินค้าที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการมีสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศดังนี้

	งบการเงินรวม			
	2561		2560	
	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท
	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน
สินทรัพย์				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	114.76	3,704.99	37.62	1,223.24
ยูโร	0.11	4.26	-	-
อินเดียรูปี	446.35	193.71	446.35	212.24
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	0.14	3.09	0.11	2.56
ดอลลาร์ออสเตรเลีย	0.10	2.15	-	-
ดอลลาร์ฮ่องกง	2.50	10.26	2.50	10.36
รวม		3,918.46		1,448.40

	งบการเงินรวม			
	2561		2560	
	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท
	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน
หนี้สิน				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	94.34	3,076.80	105.53	3,466.38
อินเดียรูปี	246.77	122.22	236.08	128.71
ดอลลาร์ออสเตรเลีย	0.05	1.22	-	-
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	-	-	0.15	3.51
รวม		3,200.24		3,598.60

สินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินฝากธนาคารและลูกหนี้การค้า ส่วนหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ และเงินกู้ยืม

เสี่ยงทางด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อของกลุ่มบริษัทมีลักษณะที่ไม่มีการกระจุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มบริษัทมีนโยบายที่จะทำให้แน่ใจได้ว่ากลุ่มบริษัทจะขายสินค้าและให้บริการแก่ลูกค้าที่มีประวัติสินเชื่อที่อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม คู่สัญญาในอนุพันธ์ทางการเงินและรายการเงินสดเป็นสถาบันการเงินที่มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัท มีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท รวมทั้งจัดหาวงเงินสินเชื่อระยะสั้นจากธนาคารต่างๆ เพื่อสำรองในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสด

การกำหนดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรม หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนสินทรัพย์หรือชำระหนี้สินกัน ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยนกัน และสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระในลักษณะของผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

ราคาตามบัญชีของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน และเงินกู้ยืมระยะสั้น มีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรมเนื่องจากมีระยะเวลาครบกำหนดที่สั้น

มูลค่ายุติธรรมของหนี้ที่มีภาระดอกเบี้ยพร้อมทั้งมูลค่าตามบัญชีที่ปรากฏในงบแสดงฐานะทางการเงิน มีดังนี้

	งบการเงินรวม				
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,954,276	-	1,954,276	-	1,954,276
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	485,725	-	-	598,473	598,473
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	420,841	-	-	426,386	426,386
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,253,000	-	2,353,503	-	2,353,503
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,457,174	-	-	1,795,418	1,795,418
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,078,699	-	-	2,106,425	2,106,425
หุ้นกู้	2,270,312	-	2,371,588	-	2,371,588

	งบการเงินรวม				
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	905,547	-	905,547	-	905,547
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	244,591	-	-	244,591	244,591
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	421,788	-	-	421,788	421,788
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,712,138	-	-	1,743,763	1,743,763
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,514,383	-	-	2,512,028	2,512,028
หุ้นกู้	4,510,246	-	4,822,658	-	4,822,658

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	2,046,221	-	2,046,221	-	2,046,221
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	525,725	-	-	638,473	638,473
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	420,841	-	-	426,386	426,386
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,275,000	-	2,376,480	-	2,376,480
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,457,174	-	-	1,795,418	1,795,418
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,078,699	-	-	2,106,425	2,106,425
หุ้นกู้	2,273,312	-	2,374,717	-	2,374,717

		งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,023,962	-	1,023,962	-	1,023,962
เงินกู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	244,591	-	-	244,591	244,591
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	421,788	-	-	421,788	421,788
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,712,138	-	-	1,721,277	1,721,277
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,514,383	-	-	2,512,028	2,512,028
หุ้นกู้	4,547,246	-	4,862,197	-	4,862,197

ลำดับขั้นของมูลค่ายุติธรรม

ตารางข้างต้นวิเคราะห์การวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การวัดมูลค่ายุติธรรมเหล่านี้ถูกจัดประเภทอยู่ในระดับที่ต่างกันของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมูลค่า นิยามของระดับต่างๆ มีดังนี้

- ข้อมูลระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกัน ซึ่งกลุ่มบริษัท/บริษัทสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า
- ข้อมูลระดับ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้นนอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1
- ข้อมูลระดับ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

กลุ่มบริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 2 สำหรับหุ้นกู้โดยอ้างอิงราคาซื้อขาย ณ วันที่รายงานจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

บริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 3 สำหรับเงินกู้ยืมคำนวณโดยใช้วิธีคิดลดกระแสเงินสดรับ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

32. ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

32.1 สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

บริษัทได้รับสิทธิจากกระทรวงคมนาคมให้ดำเนินการโครงการดาวเทียมสื่อสารโดยให้บริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมเป็นระยะเวลา 30 ปี ตามสัญญาลงวันที่ 11 กันยายน 2534 ซึ่งได้มีการแก้ไขลงวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“MDE”) (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (“MICT”))

ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ MDE ในอัตราร้อยละของรายได้ค่าบริการที่บริษัทได้รับหรืออย่างน้อยเท่ากับเงินขั้นต่ำที่ระบุไว้ในสัญญาแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำคงเหลือ 245 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2560: 327 ล้านบาท) นอกจากนี้ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทยอมให้ดาวเทียมทุกดวงและสถานีควบคุมดาวเทียมรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามสัญญาฉบับนี้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ MDE เมื่อได้ดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งเรียบร้อยแล้ว

32.2 สัญญาร่วมทุน

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ("LTC") ได้ก่อตั้งขึ้นตามสัญญาร่วมทุน ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ระหว่างรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) และบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (เดิมชื่อบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)) ภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าว LTC ได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลา 25 ปี และได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ติดตามตัว ปัจจุบันบริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด ("SHEN") ซึ่งเป็นการร่วมค้าของบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นในอัตราร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนของ LTC ตามสัญญาร่วมทุนดังกล่าวเมื่อสิ้นสุดปีที่ 20 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2559) รัฐบาลของ สปป. ลาว มีสิทธิในการพิจารณาการซื้อหุ้นทั้งหมดของ LTC ที่กลุ่มบริษัทถืออยู่ด้วยราคาตลาด และเมื่อสิ้นสุดปีที่ 23 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2562) หากกลุ่มบริษัทมีความประสงค์ในการดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมทุนต่อไป กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการยื่นขอต่ออายุสัญญา โดยการยื่นความประสงค์ขอขยายระยะเวลาของสัญญาต่อรัฐบาลของ สปป. ลาว แต่อย่างไรก็ตามหากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีการตกลงกันเพื่อต่อสัญญาตามเงื่อนไขข้างต้น เมื่อครบกำหนด 25 ปี (ปี 2564) กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นของ LTC ที่ถืออยู่ทั้งหมดให้แก่รัฐบาลของ สปป. ลาว โดยไม่คิดค่าตอบแทน (หมายเหตุ 10) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของสัญญาร่วมทุน LTC ต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2558 SHEN และรัฐบาลของ สปป. ลาว ได้ลงนามอย่างเป็นทางการในข้อตกลงในการขยายเวลาของสัญญาร่วมทุนและสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ซึ่งมีผลให้ LTC ได้รับการต่ออายุสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ต่อไปอีก 25 ปี จนถึงปี 2589 ทั้งนี้ตามสัญญาที่มีการแก้ไขใหม่ LTC จะต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี

32.3 สัญญาดำเนินกิจการในประเทศไทยของบริษัทและบริษัทย่อยที่เกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์และสัญญาณบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม และการให้บริการอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) (เดิมชื่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”)) เป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยบริษัท และบริษัทย่อย ได้ดำเนินกิจการการให้บริการอินเทอร์เน็ต กระจายเสียงหรือโทรทัศน์และโทรคมนาคมภายใต้ใบอนุญาตต่าง ๆ จาก กสทช. ดังนี้

ประเภทใบอนุญาต	วันที่ได้รับใบอนุญาต	ระยะเวลาอนุญาต
ใบอนุญาตที่บริษัท ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่หนึ่ง	16 สิงหาคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	26 กันยายน 2555	20 ปี
ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต แบบที่หนึ่ง	7 พฤษภาคม 2558	5 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (เดิมชื่อ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด) ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	21 มกราคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LAO STAR)	28 มกราคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (D-Channel)	28 มกราคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LAO PSTV)	13 กรกฎาคม 2561	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LNTV 3)	13 กรกฎาคม 2561	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (TV LAO)	24 พฤศจิกายน 2560	5 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	4 มีนาคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	10 พฤศจิกายน 2558	15 ปี

รายได้ของบริษัทภายใต้ข้อบังคับของ กสทช.

รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์ของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560 สามารถจำแนกได้ดังนี้

	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2561	2560
	พันบาท	พันบาท
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	65,566	95,153
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่สาม	229,464	283,261
รายได้ค่าบริการอื่น	5,162,500	5,499,876
รวม	**5,457,530**	**5,878,290**

32.4 สัญญาเช่าดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2561	2560	2561	2560
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ไม่เกิน 1 ปี	บาท	3,581	16,121	3,581	16,121
	อินโดนีเซีย	115,000	-	115,000	-
	เวียดนาม	13,338	-	13,338	-
	เยน	1,392	1,452	-	-
	ดอลลาร์สหรัฐฯ	70	247	-	195
	รูปีอินเดีย	1,825	2,434	-	-
	เปโซฟิลิปปินส์	-	600	-	600
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	180	186	-	-
	ดอลลาร์นิวซีแลนด์	-	26	-	-
รวมเป็นเงินบาท		11,660	31,627	3,872	22,937
เกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	บาท	5,933	9,514	5,933	9,514
	เยน	4,049	5,441	-	-
	ดอลลาร์สหรัฐฯ	-	36	-	-
	รูปีอินเดีย	-	1,825	-	-
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	9	189	-	-
รวมเป็นเงินบาท		7,345	18,013	5,933	9,514
รวมเป็นเงินบาททั้งสิ้น		**19,005**	**49,640**	**9,805**	**32,451**

32.5 ภาระผูกพันอื่น

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันในการให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันสัญญาทางธุรกิจ เลตเตอร์ออฟเครดิต หนังสือค้ำประกันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทางธุรกิจ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2561	2560	2561	2560
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำที่ต้องจ่ายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	บาท	56,667	54,000	56,667	54,000
สัญญาเช่าดาวเทียมของลูกค้า	ดอลลาร์สหรัฐฯ	2,347	2,529	2,336	2,522
	บาท	134,349	21,235	133,799	21,079
อื่นๆ	บาท	25,450	16,681	25,181	16,411

32.6 สัญญาบริการอื่น

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2560 บริษัทได้ทำสัญญาบริการเพื่อเพิ่มอายุการใช้งานของดาวเทียมเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งบริษัทมีภาระผูกพันขั้นต่ำจนถึงวันสิ้นสุดสัญญาสัมปทานเป็นจำนวน 8.88 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทมีสิทธิในการยกเลิกสัญญาภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในสัญญา สำหรับค่าบริการอีกส่วนหนึ่งเป็นจำนวน 71.12 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบางประการในสัญญาหากบริษัทได้รับอนุญาตให้ดำเนินงานตามสัมปทานดาวเทียมต่อภายหลังจากที่สัญญาสัมปทานที่มีอยู่สิ้นสุดลง

33. หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

การประเมินภาษีเงินได้ที่ประเทศอินเดีย

บริษัทและเจ้าพนักงานประเมินภาษีของประเทศอินเดียมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประเภทรายได้ และภาระภาษีสำหรับรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม โดยเจ้าพนักงานประเมินภาษีมีความเห็นว่ารายได้ของบริษัทจากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมให้กับผู้ใช้บริการที่มีถิ่นที่อยู่และไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศอินเดียแต่สามารถรับชมและเข้าใจได้โดยผู้รับชมในประเทศอินเดียเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิหรือ Royalty ตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศอินเดีย และอนุสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวของบริษัทจึงต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 บริษัทไม่เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว โดยบริษัทมีความเห็นว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้จากการทำธุรกิจ (business income) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

แต่กรมสรรพากรอินเดียยืนยันความเห็นเดิมและได้ประเมินภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ยจากรายได้ที่บริษัทได้รับจากผู้ใช้บริการของบริษัท สำหรับปีประเมิน 2541 - 2542 ถึง 2555 - 2556 (วันที่ 1 เมษายน 2540 ถึง วันที่ 30 มีนาคม 2555) เป็นจำนวนเงินรวม 859.4 ล้านรูปี (ประมาณ 399.3 ล้านบาท) เบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับเป็นจำนวนเงินรวม 566.1 ล้านรูปี (ประมาณ 263.1 ล้านบาท)

ทั้งนี้บริษัทได้นำใบภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ผู้ใช้บริการในประเทศอินเดียได้หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้จนถึงปีประเมิน 2555 - 2556 เป็นเงินจำนวนสุทธิ 593.8 ล้านรูปี (ประมาณ 275.9 ล้านบาท) ซึ่งบางส่วนเป็นภาษี หัก ณ ที่จ่ายที่ลูกค้าเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท วางเป็นหลักประกันสำหรับภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ย รวมถึงเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับ และบริษัทยังได้วางเงินประกันเพิ่มเติมเป็นเงินจำนวน 480.4 ล้านรูปี (ประมาณ 223.2 ล้านบาท) โดยบริษัทได้แสดงเงินประกันดังกล่าวไว้เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นในงบแสดงฐานะการเงิน

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2554 Income Tax Appellate Tribunal (ITAT) ได้มีคำตัดสินว่ารายได้ของบริษัท จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมในประเทศอินเดียไม่ถือว่าเป็นค่าสิทธิ (royalty) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับที่กรมสรรพากรอินเดียได้เรียกเก็บจากบริษัทให้ถือว่าไม่มีผล และ ITAT ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการเรียกเก็บเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษี 2541-2542, 2542-2543, 2543-2544, 2544-2545 และ 2545-2546 ที่กรมสรรพากรเรียกเก็บจากบริษัท และ กรมสรรพากรของประเทศอินเดียไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำตัดสินในเรื่องเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษีดังกล่าวต่อศาล High Court ดังนั้น คำตัดสินของ ITAT ในเรื่องของเบี้ยปรับจึงถือเป็นที่สุด และเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554 กรมสรรพากรของประเทศอินเดียได้แจ้งคืนหลักประกันที่บริษัทได้วางไว้สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับสำหรับปีประเมิน 2541- 2542 ถึง 2544 - 2545 เป็นจำนวนเงิน 162.4 ล้านรูปี (ประมาณ 75.5 ล้านบาท)

จากคำตัดสินของ ITAT ข้างต้น บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการขอคืนเงินประกัน และภาษีหัก ณ ที่จ่ายส่วนที่เหลือจากกรมสรรพากรของประเทศอินเดีย โดยภาษี หัก ณ ที่จ่ายส่วนที่ลูกค้ารับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท บริษัทจะส่งคืนลูกค้า ภายหลังคดีตัดสินถึงที่สุดโดย Supreme Court

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 กรมสรรพากรอินเดียได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของ High Court เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ซึ่งพิพากษาว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมไม่ถือเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิต่อ Supreme Court แล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล Supreme Court

ศาลได้มีหนังสือลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554 แจ้งให้ตัวแทนด้านภาษีของบริษัททราบถึงการอุทธรณ์ดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของ Supreme Court

34. เหตุการณ์อื่น

34.1 ตามที่ได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและบริษัทในกลุ่มอยู่หลายประการนั้น บริษัทเห็นว่าผลของคำพิพากษาฎีกานั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะในประเด็นที่ว่าทรัพย์สินบางส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น มิได้มีผลให้บริษัทและบริษัทในกลุ่มต้องไปดำเนินการใด ๆ เนื่องจากมิใช่คู่ความในคดี บริษัทและบริษัทในกลุ่มได้ปฏิบัติการทุกอย่างให้เป็นไปตามกฎหมายและตามสัญญาด้วยความสุจริตตลอดมา ซึ่งบริษัทและบริษัทในกลุ่มมีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายและสัญญาที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงและความสุจริตของตนต่อไปในการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายและหลักการยุติธรรม

34.2 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2550 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ต่อศาลปกครองกลาง โดยอ้างเหตุเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทว่าประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ หลังจากที่มีการโอนขายหุ้นของ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้แก่ผู้ถือหุ้นรายใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ 8 เมษายน 2552 เรียกให้บริษัทเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมโดยกำหนดให้บริษัทเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทได้ยื่นคำให้การแก้คำฟ้องรวมทั้งพยานหลักฐาน ต่อศาลปกครองกลางซึ่งบริษัทได้ดำเนินการไปแล้วในเดือน กรกฎาคม 2552 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้อง

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดและเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 บริษัทได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2561 ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกำหนดให้ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติมต่อศาลภายในกำหนดดังกล่าว หลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ศาลจะกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกต่อไป

บริษัทมีความเห็นว่าบริษัทจะไม่ได้รับผลกระทบจากคดีดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงเทคโนโลยีฯ ในการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่น่าจะเป็นเหตุที่กระทรวงเทคโนโลยีฯ บอกเลิกสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกับบริษัทได้ เนื่องจากบริษัทได้ดำเนินการถูกต้องตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

34.3 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2558 บริษัท โกลเด้นทาวน์ฟิล์ม จำกัด (“โจทก์”) ได้ยื่นฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญา โดยอ้างว่า บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (“ไทยคม” หรือ “บริษัท”) และกรรมการของบริษัท และลูกค้าของบริษัท (“จำเลย”) ได้แพร่ภาพภาพยนตร์ผ่านช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมซึ่งเช่าสัญญาณจากไทยคม เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ซึ่งโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2559 ศาลทรัพย์สินทางปัญญา มีคำสั่งยกฟ้องบริษัทและกรรมการของบริษัทในข้อหาร่วมกันละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ของโจทก์ ปัจจุบัน โจทก์ยื่นคำขอขยายระยะเวลาในการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและศาลอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำอุทธรณ์ได้ภายในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 บริษัทได้รับคำอุทธรณ์แล้วและได้ยื่นแก้อุทธรณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2559

เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2561 ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้มีคำพิพากษายืนตามศาลทรัพย์สินทางปัญญา โดยยกฟ้องบริษัทและกรรมการของบริษัททั้งหมด ทำให้คดีถึงที่สุดแล้ว

34.4 บริษัทย่อยแห่งหนึ่ง ถูกฟ้องให้ชดใช้ค่าเสียหายจากความชำรุดของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในประเทศออสเตรเลีย โดยคดีดังกล่าวเริ่มมาตั้งแต่ปี 2554 และเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2559 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตัดสินให้ชดใช้เงินค่าเสียหาย จำนวน 5.3 ล้านเหรียญดอลลาร์ออสเตรเลีย พร้อมดอกเบี้ย โดยบริษัทได้บันทึกผลกระทบของค่าใช้จ่ายดังกล่าวในงบการเงินแล้วในปี 2559 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560 บริษัทย่อยได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาแล้ว

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของบริษัทย่อย ซึ่งบริษัทย่อยได้ชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายบางส่วนหลังคำพิพากษาเป็นจำนวน 1.8 ล้านเหรียญดอลลาร์ออสเตรเลียแล้ว ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายทางกฎหมายที่บริษัทย่อยต้องรับผิดชอบให้ฝ่ายโจทก์เพิ่มเติมยังอยู่ระหว่างการสรุปจำนวนที่แน่นอนจากศาลอุทธรณ์

34.5 บริษัทมีความเห็นที่ไม่ตรงกันในการตีความข้อสัญญาบางประการในสัญญาความร่วมมือที่มีต่อกันกับบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บริษัทและบริษัทดังกล่าวต้องยื่นเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาความเห็นในการตีความข้อสัญญาดังกล่าว โดยได้มีการสืบพยานของทั้งสองฝ่าย และในระหว่างปี 2561 อนุญาโตตุลาการได้มีคำตัดสินแล้ว โดยมีความเห็นว่าการตีความข้อสัญญาความร่วมมือดังกล่าวของบริษัทถูกต้องแล้ว และถือว่าการตัดสินคดีนี้เป็นอันสิ้นสุด

34.6 ข้อพิพาทเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560 บริษัทได้รับหนังสือจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“กระทรวงดิจิทัลฯ”) แจ้งว่า ดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 เป็นดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ลงนามเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2534 ระหว่างบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“อินทัช”) และกระทรวงดิจิทัลฯ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม) (“สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ”) โดยอินทัชได้จัดตั้งบริษัทไทยคมขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้หนังสือจากกระทรวงดิจิทัลฯ ระบุให้ปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ให้ครบถ้วนโดยด่วน อาทิ การโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สิน การจัดสร้างดาวเทียมสำรอง การชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทน และการประกันภัยทรัพย์สิน

ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทวาระพิเศษ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 ได้พิจารณาหนังสือฉบับดังกล่าวรวมถึงได้หารือกับที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทแล้วมีความเห็นว่า ดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ไม่ใช่ดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ เพราะการดำเนินการดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบของการรับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บริษัทได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ อย่างครบถ้วน โดยมิได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่ขัดต่อสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ดังนั้นบริษัทจึงมีความเห็นในเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 ตามรายละเอียดข้างต้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงดิจิทัลฯ ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทจึงมีมติให้บริษัทยื่นเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากข้อกำหนดหรือการปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อ 45.1 ของสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ โดยบริษัทได้ดำเนินการยื่นข้อโต้แย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการในวันที่ 25 ตุลาคม 2560 เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 97/2560

บริษัทยังไม่มีหน้าที่ใด ๆ ในการปฏิบัติตามที่กระทรวงดิจิทัลฯ ได้อ้างถึงข้างต้นจนกว่าจะมีการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยเป็นไปตามข้อ 45.6 ของสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ คู่สัญญายังคงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาต่อไปจนกว่าจะมีการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

35. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2562 Lao Telecommunication Public Company ("LTC") ได้ทำสัญญา Sale and Purchase Contract for Shares in Vimpelcom Company Limited กับ The Government of The Lao PDR ("LAOGOV") เพื่อซื้อหุ้นในบริษัท Vimpelcom Company Limited จำนวน 500,000 หุ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นทั้งหมด โดย LTC ตกลงซื้อหุ้นดังกล่าวในราคา 42 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา โดยได้ชำระเงินค่าหุ้นงวดแรกแล้ว ณ วันทำสัญญาเป็นจำนวน 3 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และอีกจำนวน 39 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาจะทยอยจ่ายชำระให้เสร็จสิ้นภายใน 180 วัน หลังจากวันที่ลงนามสัญญา ภายใต้สัญญานี้ LAOGOV ตกลงโอนสิทธิ์ทั้งหมดในหุ้นให้แก่ LTC โดยมีรายละเอียดตามที่ระบุในสัญญา

36. การจัดประเภทรายการใหม่

รายการบางรายการในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ซึ่งรวมอยู่ในงบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการเปรียบเทียบของปี 2561 ได้มีการจัดประเภทรายการใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการนำเสนอในงบการเงินปี 2561

	งบการเงินรวม			งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	ก่อนจัดประเภทใหม่	จัดประเภทใหม่	หลังจัดประเภทใหม่	ก่อนจัดประเภทใหม่	จัดประเภทใหม่	หลังจัดประเภทใหม่
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
งบแสดงฐานะการเงิน						
สินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน	-	62,646	62,646	-	62,646	62,646
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	380,643	(62,646)	317,997	361,624	(62,646)	298,978
		-			-	

37. มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว แต่ยังไม่มีผลบังคับใช้

เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561 สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2561 สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงิน ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชี	**เรื่อง**
ฉบับที่ 32	การแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน	**เรื่อง**
ฉบับที่ 7	การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน
ฉบับที่ 9	เครื่องมือทางการเงิน

การตีความมาตรฐาน การรายงานทางการเงิน	**เรื่อง**
ฉบับที่ 16	การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ
ฉบับที่ 19	การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินจำนวน 52 ฉบับ ที่จะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ทั้งนี้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำและคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทจะนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องมาเริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินของกลุ่มบริษัทเมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมีผลบังคับใช้ โดยผู้บริหารของกลุ่มบริษัทอยู่ระหว่างการประเมินผลกระทบจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวที่มีผลต่องบการเงินของกลุ่มบริษัทในงวดที่จะเริ่มถือปฏิบัติ